NA
JSKA KNJ
A
N

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev. 307 (2617) | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. | TRST, torek 29. decembra 1953 | Cena 20 lir

Obveščamo vse čitatelje, da bo naša novoletna številka izšla

na desetih straneh

z zanimivo in pestro vsebino ter s številnimi novoletnimi voščili

NOVA GROŽNJA ZAHODNIH SIL glede izvedbe diktata od 8. oktobra?

V zvezi s temi glasovi poudarjajo beograjski politični krogi, da ne verjamejo, da se bodo na Zahodu prenaglili, ker jim je dobro znano, kakšne bi bile posledice, ki bi nastale v odnosih med Jugoslavijo in zahodnimi državami

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 28. — *V diplomatski aktivnosti v zvezi s tržaškim vprašanjem je opaziti zadnje dni majhen zastoj. Že nekaj dni ni bilo v Beogradu nobenih obiskov zahodnih diplomatskih zastopnikov pri jugoslovanskem državnem tajništvu za zunanje zadeve. Tudi v tisku vlada nekako zatišje. Ali ni morda to zatišje pred nevihto? Na to možnost opozarja pisanje nekaterih zahodnih listov, ki trdijo, da so v diplomatskih krogih v Londonu in Washingtonu mnenja, da bo prišlo do izvedbe sklepa od 8. oktobra, če bo Jugoslavija s svojo nepopustljivostjo onemogočila petorno konferenco.*

Takšna mišljenja in kombinacije, poudarjajo v Beogradu, ustvarjajo ozračje, ki se je pričelo izboljševati po sklepu od 8. oktobra z diplomatsko aktivnostjo, zlasti pa s konkretnimi jugoslovanskimi predlogi. Podobne kombinacije pomenijo poizkus, da se razvoj tržaškega vprašanja zavre in povrne v začetno fazo napetosti. To bi bil poizkus obdolžiti Jugoslavijo krivde za nesklicanje konference, čeprav so dejstva ravno nasprotna. Poizkus izvedbe sklepa od 8. oktobra bi pokvaril in uničil vse dosedanje napore, ki so prispevali k ublažitvi napetosti, in bi onemogočil miroljubno rešitev tržaškega vprašanja. Kdo bi nosil posledice za to, ni potrebno posebej omenjati.

Te nepotrjene kombinacije nekaterih zahodnih krogov in pisanje dela zahodnega tiska, zlasti «New York Timesa» o balkanskem sporazumu, ki se v Beogradu tolmači kot poizkus pritiska na Jugoslavijo, še povečujejo zanimanje za jutrišnjo tiskovno konferenco v jugoslovanskem državnem tajništvu za zunanje zadeve.

V zvezi z vestmi zahodnega tiska, da Jugoslavija ovira sklicanje konference, ugotavlja Jugopress, da so trditve, da je Jugoslavija postavila kot pogoj za udeležbo na konferenci, da se uprava cone A razen Trsta izroči Jugoslaviji, netočne, da predstavljajo poizkus zvaliti odgovornost za nesklicanje konference na Jugoslavijo. Prav tako so netočne vse vesti v inozemstvu, da Jugoslavija ovira razgovore za sklicanje konference.

V zvezi z glasovi, da bodo zahodne sile v primeru, «da Jugoslavija ne bi popustila», našle pota za izvedbo sklepa od 8. oktobra, v jugoslovanskih političnih krogih ne verjamejo, da se bodo zahodne sile prenaglile z enostranskim sklepom, ker se zavedajo, kakšna je bila reakcija Jugoslavije na omenjeni sklep, in jim je prav tako dobro znano, kakšne bi bile posledice, ki bi nastale v odnosih med Jugoslavijo in zahodnimi državami v primeru takega njihovega ravnanja.

B. BOZIČ

V zcvetelo upanje

«Vzcvetelo upanje» — tako imenuje sedanji uvodničar v klerikalnem listu «Giornale di Trieste» in bivši ravnatelj fašističnega «Il Piccolo» izjavo, da jo je dala «neka osebnost» ameriške vlade, s katero je bilo zagroženo Jugoslaviji, naj takoj pristane na konferenco petih, če ne, se bodo «s pomočjo Francije znali držati svojih obveznosti, ki so jih glede Italije prevzeli s svojo izjavo od 8. oktobra». Vendar uvodničar takoj dodaja, da sprejema to «vzcvetelo upanje» s «previdnim skepticizmom», kajti to upanje «bi imelo vsebino šele, če bi bili gotovi, da zavezniki niso več voljni dopuščati, da bi jih beograjski diplomatski manevri presenetili».

Vest o tej najnovejši zahodni grožnji pravzaprav ni več nova, saj jo je agencija «United Press» dala pred nekaj dnevi. To se pravi, niti teden dni po tem, ko je bilo z italijanske in jugoslovanske strani uradno objavljeno, da so se čete umaknile z meje. Zahodna grožnja torej pomeni, da se bodo angloameriške čete umaknile, da bi dale prostor italijanskim. In to so zagrozili prav sedaj, ko so čete z italijansko-jugoslovanske meje komaj odšle! Ali ne diši ta «izjava» po nečem sumljivem? Torej: čete so se umaknile — oboje — zdaj pa bomo poslali nazaj samo italijanske, ne več na mejo z Jugoslavijo, temveč v cono A — «če bo Jugoslavija nadaljevala z blokiranjem in nadaljnjim zavlačevanjem pobude za konferenco petih».

Kdo pa je sploh dal pobudo za konferenco petih? Jugoslavija vendar! Le pod tem pogojem je bila pripravljena odpovedati se vojaški intervenciji proti vkorakanju italijanskih čet v cono A! Na Zahodu in v Italiji pristajajo na konferenco le, če se diktat začne izvrševati! Jugoslavija takšne konference ne potrebuje. To je že večkrat povedala. Sedaj pa se na Zahodu in seveda v Italiji postavljajo, kot da so oni tisti, ki hočejo konferenco, Jugoslavija pa da blokira, ovira itd. itd.

Podlo in poniglavo ravnanje Zahoda pa se — kot kaže — ni ustavilo pri tem. Kajti če dobro pogledamo, kaj se dogaja, ne bi mogli izključiti, da gre za predhodni nasvet Zahoda Italiji, ki naj čete umakne, da bi pokazala «dobro voljo», kar bo storila nato tudi Jugoslavija, potem pa bomo na Jugoslavijo pritisnili, da pristane na takšno konferenco, kakršno hočemo mi, če ne — se umaknemo in pokličemo italijanske čete...

No, mi vsi se spominjamo, da je maršal Tito pred umikom čet dejal, da se čete lahko vedno vrneja v primeru potrebe. Zdi se torej, da bo šlo morda le za brzino... Tudi fašistični uvodničar govori na koncu omenjenega članka o brzini: «Ni druge poti na izbiro; in verujemo, da ni niti mnogo časa za izgubljanje, v interesu vseh».

Vemo, da se jim mudi. Mudi se jim tudi zaradi tega, ker dobro vedo, kako so Tržačani sprejeli osmooktobrski diktat, dobro vedo, da krvave fašistične provokacije niso bile njim v prid, temveč da so jim celo pokvarile račune in še več tržaškega prebivalstva spravile v protiiredentistični tabor. Prav zato so pred tremi tedni že obupali nad pomočjo od zunaj in je isti uvodničar na vso moč dokazoval, da je tržaško vprašanje mogoče rešiti le z direktnimi pogajanji, jugoslovanski tisk pa mu je povedal, da prav to tudi Jugoslavija že dolga leta trdi. Toda po najnovejši grožnji fašistični uvodničar morda noče več pogajanj. (Važno je pri tem, da gre prav za tistega uvodničarja, ki je v tako dobrih odnosih s Pellovo vlado in njenim «Ufficio zone di confine», da je od slednjega dobil proti njegovemu listu napisan zaupni liberalni memorandum). Noče več pogajanj in pravi, da Jugoslavija noče sporazuma, nič več in nič manj zato, ker je «Beograd predvsem prepričan, da predstavlja odprta tržaška rana za Italijo enega izmed glavnih vzrokov njene notranjepolitične in socialne krize, ki ima endemičen značaj».

Ves svet ve, da je res ravno narobe! Vse De Gasperijeve vlade, a Pellova se je v tem naravnost specializirala, so s «tržaško rano» prikrivale svojo notranjo krizo. In ko je po nekaj mesecih Pellove vlade vprašanje notranje krize nujno preglasilo «tržaško rano», da se Pella na Viminalu nič več dobro ne počuti, nismo v nobenem poročilu o diskusiji med vodstvom demokristjanske stranke in Pello mogli zaslediti imena «Trst». Sedaj Pellov «glasnik», fašistični novinar, noče pogajanj, ko je začutil že zopet močno roko podpornico Bele hiše in morda tudi Wallstreeta.

Kot vidimo, je ves ta kombinirani manever po umiku čet z meje kaj malo kompliciran. Zanima pa seveda predvsem nas iz zelo razumljivih razlogov. Vendar smo mnenja, da je obsojen na neuspeh. Pripominjamo pa, da s tem ne bodo rešili tistega, kar nas trenutno najbolj peče, tiste gospodarske in socialne krize, ki je zajela naše mesto v teh treh mesecih po objavi diktata, krize, ki jo tako neusmiljeno poleg demonstracij brezposelnih ilustrirajo uradne številke o padcu trgovine in prometa in o krizi v industriji, številke, ki jih iz dneva v dan objavljamo v našem listu. Novi glasovi o samovoljnem in nasilnem izvajanju hitlerjanskega diktata, nove grožnje torej, to krizo lahko samo še poslabšajo.

V le mršavo tolažbo nam je lahko pri tem sum, da je do te grožnje prišlo morda zaradi majavih tal pod Pellovimi nogami. Če je ta grožnja injekcija za podaljšanje življenja njegove vlade, bomo vseeno tam, kjer smo bili. Ne samo glede tržaškega vprašanja, temveč tudi glede perečih notranjepolitičnih in socialnih vprašanj v Italiji.

Kdor pa hoče Trstu pomagati, mora odstraniti vzroke sedanje krize, mora odpraviti fašistično protislovensko zakonodajo in nato končno začeti z reševanjem tržaškega vprašanja na podlagi enakopravnosti narodov in držav. Grožnje pa Trstu niso nikoli pomagale, zlasti če so bile vnaprej skombinirane.

KARAČI, 28. — Danes zjutraj so v Karaču podpisali med ZDA in Pakistanom dogovor, ki predvideva v okviru tehnične pomoči dodelitev Pakistanu 22 milijonov dolarjev za dobo do 30. junija 1954. Ta znesek bodo uporabili za izboljšanje poljedelstva.

Posvetovanja o zahodnem odgovoru na sovjetsko noto

LONDON, 28. — Iz Londona poročajo, da se bodo zahodne velesile začele takoj po običajni diplomatski poti posvetovati glede odgovora, ki ga bodo poslale Sovjetski zvezi na njeno noto v zvezi s konferenco štirih velesil v Berlinu.

Medtem poročajo, da je sovjetski veleposlanik v Londonu Malik v spremstvu žene in hčerke danes z letalom odpotoval v Moskvo. Predstavnik sovjetskega veleposlaništva je dejal, da je Malik odpotoval na dopust in da ga niso poklicali v Moskvo na posvetovanje. V londonskih diplomatskih krogih pa sodijo, da bo Malik neizbežno moral poročati Molotovu o svojih razgovorih s Churchillom in Edenom v prejšnjem tednu, pa naj bo namen njegovega potovanja kakršen koli.

Trije vojaški poveljniki zahodnik sektorjev Berlina so danes vložili protest pri sovjetskem predstavniku v kontrolni komisiji, generalu Denginu, zaradi incidenta, ki se je zgodil v soboto ponoči v bližini ameriškega sektorja na avtostradi Helmstedt - Berlin med sovjetskim in ameriškim kontrolnim blokom. Sovjetske patrulje so streljale na avto, ki se je bližal ameriškemu bloku, ubile sina šoferja in ranile njegovo ženo.

Posvetovanja v Beli hiši

AUGUSTA, 28. — Tajnik tiskovnega urada Bele hiše James Hagerty je sporočil, da želi predsednik Eisenhower ohraniti enotnost dveh strank v kongresu glede zunanjepolitičnih vprašanj in obrambe in bo zaradi tega povabil voditelje demokratične opozicije, naj se seznanijo z osnutkom njegove poslanice, ki jo bo bral v kongresu 7. januarja.

Sestanka v Beli hiši, ki bo 5. januarja, se bodo udeležili voditelji republikanske in demokratične stranke.

TITOVE IZJAVE o balkanskem paktu

Vojaški sporazum treh balkanskih držav tolmačijo zlonamerno na Vzhodu in v Italiji, t.j. tisti, katerih vest glede njihovih pretenzij ni čista

BEOGRAD, 28. — Predsednik republike maršal Tito je dal, na prošnjo evropskega generalnega ravnatelja ameriške poročevalske agencije «International News Service» Kingsburyja Smitha, odgovore na naslednja vprašanja:

Vprašanje: «Kakšnega pomena za mir na Balkanu je napredek, ki je bil dosežen z nedavnimi vojaškimi razgovori med predstavniki Jugoslavije, Grčije in Turčije?»

Odgovor: *«Ze samo dejstvo, da je prišlo do prijateljskih odnosov in sodelovanja med tremi državami na Balkanu — s Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo — je ustvarilo močan element stabilizacije miru v tem delu sveta. Vojaški sporazum med tremi državami samo potrjuje resnost tega sodelovanja in odločnost teh držav, da preprečijo vsak napad na njihovo neodvisnost in miren razvoj. To je edini cilj tega sporazuma in vsako drugo tolmačenje je ali napačno ali storjeno v zli nameri od strani tistih, ki so se jim s tem izjalovili dološeni načrti v tem delu Evrope. Takšno negativno in zlonamerno reagiranje je opaziti s strani nekaterih naših vzhodnih sosedov in s strani nekaterih italijanskih krogov, torej s strani tistih, katerih vest v pogledu njihovih pretenzij ni čista».*

Vprašanje: «Ali ostaja balkanski sporazum odprt za katero koli drugo neodvisno in miroljubno balkansko državo, ki bi morda želela, da se mu pridruži?»

Odgovor: *«Vsaka država, ki meni, da je njena neodvisnost ogrožena, lahko vedno pristopi k temu miroljubnemu obrambnemu sporazumu.*

VZNEMIRJENOST IN OGORČENJE KOROŠKIH SLOVENCEV

zaradi objave zakonskega načrta o ukinitvi dvojezičnega pouka na 37 osnovnih šolah, v katerih sta bila po uredbi iz leta 1946 obvezna slovenski in nemški jezik

CELOVEC, 28. — **Koroška pokrajinska vlada je objavila osnutek zakona o ureditvi dvojezičnosti na osnovnih in srednjih šolah na Koroškem. Osnutek predvideva ukinitev dvojezičnega pouka na 37 osnovnih šolah, v kateri sta bila po uredbi iz leta 1946 obvezna slovenski in nemški jezik. Objava tega osnutka je izzvala veliko vznemirjenost in nezadovoljstvo v krogih koroških Slovencev. Ti krogi poudarjajo, da popuščanje nacionalističnim elementom ni način za reševanje manjšinskega vprašanja. Slovenci zahtevajo, da se obdrži vsaj dosedanja ureditev dvojezičnega pouka in da se dajo Slovencem potrebna jamstva, da se bo uredba iz leta 1946 tudi v praksi izvajala.**

Bevan v Egiptu

LONDON, 28. — V londonskih diplomatskih krogih so mnenja, da se bodo angleško-egiptovska pogajanja o Suezu v kratkem nadaljevala in da je mnogo verjetnosti, da bodo imela uspeh. V zunanjem ministrstvu pa nočejo dati nobene izjave v zvezi s trditvami, da se bodo razgovori znova začeli v sredo.

Včeraj je v Kairo prišel vodja levega krila britanske laburistične stranke Aneurin Bevan s svojo ženo Jennie Lee.

Danes zjutraj se je Bevan razgovarjal s podpredsednikom vlade Naserjem, z ministrom za narodno usmerjanje Salemom in z zunanjim ministrom Favzijem. Govorili so o Suezu. Nato se je Bevan na britanskem poslaništvu sestal s poslanikom Stevensonom.

Bevana bo sprejel tudi predsednik republike general Nagib. Baje bo Bevan s svojo soprogo obiskal tudi področje Sueškega prekopa in bo nato odpotoval na Ciper ter v Izrael.

Po razgovoru v revolucionarnem svetu je Bevan izjavil, da je poslušal «jasno obrazložitev angleško-egiptovskega spora o Suezu, ki jo je podal ministrski podpredsednik Naser. Dodal je, da ni izrazil svojega mnenja o egiptovskem stališču.

Zvečer se je Bevan s svojo soprogo udeležil večerje na indijskem poslaništvu. Po večerji je novinarjem izjavil, da je dobil vtis, da Egipt zelo resno misli na politiko nevtralnosti v mrzli vojni med Vzhodom in Zahodom, ter je dodal, da je egiptovska vlada pripravila svoje načrte v tem smislu za primer, da bi pogajanja z Veliko Britanijo ostala brezplodna. Pripomnil je, da bi videl v takem razvoju razširitev tretje sile v sedanji politični razporeditvi v svetu, ali bolje: «povečanje števila držav, ki so svobodne v svojih dejanjih».

Po mnenju egiptovskih političnih krogov bi se egiptovska politika nevtralnosti pokazala s treh potezami: 1. priznanje pekinške vlade; 2. pridružitev sovjetski skupini v Združenih narodih za tista vprašanja, o katerih se je Egipt do sedaj pri glasovanju vzdržal; 3. razširitev egiptovskih diplomatskih predestavništev v Vzhodni Evropi.

Bevan pa je dodal, da je po njegovem mnenju egiptovska vlada «prešibka», da bi lahko začela tako odločilno akcijo, ne glede na dejstvo, «da je še vedno dana možnost pogajanj o Suezu v bližnji bodočnosti.

Na obisku v Egiptu je tudi laburistični poslanec Crosman, ki trdi, da so se med angleško-egiptovskimi pogajanji o Suezu sporazumeli o naslednjih točkah: vse britanske vojaške formacije bodo v 15 mesecih zapustile področje Sueškega prekopa. Poveljnik oporišča v Suezu bo Egipčan, njegov prvi pomočnik pa britanski častnik, ki bo poveljeval tehnikom in ostalim strokovnjakom za tehnično nadzorstvo. Sporazumeli so se tudi, da bo okoli 4000 britanskih tehnikov še ostalo na tem področju, v sedmih letih pa jih bodo postopoma zamenjali Egipčani.

Afganistan za revizijo pogodbe z Anglijo

LONDON, 28. — V zunanjem ministrstvu se je danes zvedelo, da je afganistanska vlada pred tremi tedni zahtevala revizijo angleško-afganistanske pogodbe iz leta 1921. Angleški izvedenci proučujejo sedaj to zahtevo in dobro obveščeni krogi poudarjajo, da gre samo za zahtevo za revizijo in ne za odpoved pogodbe, ki je bila sklenjena 22. novembra 1921 po končanj vojni med Afganistanom in Veliko Britanijo za dobo treh let, toda s klavzulo o tihi obnovitvi.

Pakistan, kot naslednik angleške Indije, se je leta 1946 obvezal urediti svoje odnose z Arganistanom na podlagi pogodbe iz leta 1921. Velika Britanija se bo morala sedaj posvetovati z interesiranimi državami, zlasti pa s Pakistanom, ker bi se zahteva o reviziji lahko tikala afgansko-pakistanske meje.

Vojaška oporišča v Tibetu?

NEW YORK, 28. — «New York Times» piše danes, da pripravlja Kitajska s podporo Rusije sedaj nagel razvoj Tibeta in srednjeazijske pokrajine Sinkiang z očitnim namenom, «da spremeni sedanje gospodarsko in vojaško ravnotežje v Aziji». Po trditvah omenjenega lista so kitajske čete v Sinkiangu ustanovile v zahodnem delu te pokrajine nedaleč od pakistanske meje važno vojaško oporišče v Kašgaru. Delo vodijo baje številni sovjetski strokovnjaki. Druga važna vojaška oporišča pa se baje gradijo v Gartoku (Tibet) in na nekem drugem področju v južnovzhodnem Tibetu na poti, ki vodi v Kalkuto. Prav tako se skrbj za razvoj komunikacij v Srednji Aziji. Gradi se baje železnica, ki bi skozi Sinkiang povezala sovjetski Turkestan s srednjo Kitajsko. Ta proga bi v neki meri lahko nadomeščala prekosibirsko železnico. Ob tej progi nameravajo baje ustvariti industrijsko področje, ki bi bilo pod nadzorstvom mešanih rusko-kitajskih družb.

Visoko število žrtev dveh železniških nesreč

WELLINGTON, 28. — Ker je bilo ugotovljeno, da se je pri veliki železniški nesreči rešilo 11 potnikov, ki so jih imeli za mrtve, znaša število mrtvih in pogrešanih 155. Na podlagi zadnjih vesti se je rešilo 123 potnikov, našli so do sedaj 114 trupel, pogrešajo jih še 41.

* * *

DUNAJ, 28. — Češkoslovaško notranje ministrstvo je objavilo poročilo o železniški nesreči, ki se je dogodila v noči od 24. na 25. decembra na progi Brno - Bratislava. V poročilu je rečeno, da so bile pri nesreči ubite 103 osebe, 83 pa jih je bilo ranjenih.

Poročilo pojasnuje, da se je nesreča zgodila, ko je brzi vlak Praga - Brno - Bratislava zadel od zadaj v drugi vlak blizu postaje Sakovice. Lokomotiva in več vagonov brzega vlaka so bili hudo poškodovani. Prva preiskava je ugotovila, da se je nesreča zgodila zaradi nemarnosti železniškega osebja

PELLA NADALJUJE SONDIRANJA ZA „POŽIVITEV" MAJAVE VLADE

Namesto da bi se sestal s Pello, je De Gasperi odpotoval na Sicilijo - Razgovori predsednika vlade s tajniki PSDI, PLI, PRI in PNM - Pella zavrača minimalne Saragatove zahteve - Vanoni bo odstopil na zahtevo Confindustrije?

(Od našega dopisnika)

RIM, 28. — V svojih prizadevanjih za «poživitev» svoje začasne vlade je Pella danes začel razgovore s predstavniki drugih strank. Sestal se je s Saragatom, glavnim tajnikom socialdemokratske stranke, Realejem, tajnikom republikanske stranke, Villabruno, glavnim tajnikom liberalne stranke in Covellijem, tajnikom monarhistične stranke.

V teh razgovorih s predstavniki strank, ki obsegajo poleg nekdanjega centra tudi monarhiste, vidijo mnogi politični opazovalci Pellov odgovor na gesto glavnega tajnika demokristjanske stranke De Gasperija, ki bi moral imeti danes napovedani razgovor s Pello, ki pa je včeraj odpotoval na Sicilijo, kjer je danes v Messini prisostvoval pokrajinskemu zborovanju stranke. De Gasperi bo na Siciliji ostal nekaj dni, po povratku pa se bo, kot poročajo iz krogov demokristjanskega vodstva, sestal s Pello. V vladnih krogih vidijo v tem potovanju na Sicilijo manifestacijo omalovaževanja ministrskega predsednika in njegovih načrtov. Se bolj zanimivo je, da je zborovanju v Messini, ki ima sicer popolnoma provincialni značaj, poslal posebno pozdravno brzojavko tudi notranji minister Fanfani in s tem, kot sodijo, poudaril ne toliko važnost messinskega zasedanja, kot De Gasperijeve prisotnosti na njem, kar bi bilo težko mogoče razlagati kot znak prijaznosti do ministrskega predsednika.

Tudi sicer imenujejo Fanfanija kot kandidata za izpad iz vlade po rekonstrukciji, ki jo ima v načrtu Pella. Druga žrtev, ki jo mnogo omenjajo, je finančni minister Vanoni, in sicer zato, ker je pripravil zakonski načrt o delniških družbah, ki naj omogoči boljšo davčno kontrolo nad podjetji, ki pa je naletel na odkrito sovražnost pri Confindustrii. Vanoniju pri tem ni treba pripisovati drugega namena kot to, da je hotel zajeti znaten vir dohodkov za kronično prazno državno blagajno.

Govorijo, da ima Pella namen zamenjati sedem do osem ministrov. Kdo vse bo poleg Fanfanija in Vanonija žrtev te rekonstrukcije, je še stvar ugibanja, kajti pri drugih ministrskih mestih gre menda bolj za to, kdo jih bo zasedel, kot za to, kdo se bo umaknil. Vsekakor pa je videti, da gre pri Pellovih namenih za odločnejši obrat na desno, kot so sprva predvidevali.

To bi bilo mogoče sklepati tudi iz izjav, ki jih je dal Saragat po današnjem razgovoru z ministrskim predsednikom. Po teh izjavah je Saragat sporočil Pelli vrsto zahtev svoje stranke, ki nikakor niso revolucionarne, in povedal tudi, da se Pella z njimi ni strinjal. Prilastek «reakcionarne vlade», ki so jo za Pellovo ministrovanje začela uporabljati celo nekatera demokristjanska glasila, postaja torej vedno bolj upravičen.

Saragat je po razgovoru s Pello, ki je trajal dobro uro, dal novinarjem naslednjo izjavo:

«V razgovoru mi je predsednik vlade prikazal svoje načrte. O tem nimam kaj reči, ker je predsednik bolj poklican, da prikaže svoje zamisli. Lahko vas pa obvestim o tem, kar sem povedal jaz.

Italijanska socialdemokratska stranka je bolj kot kdaj koli prepričana, da lahko vlada, ki bi se znala približati težnjam delavcev, sloni samo na teh osnovah:

1. odkrito mora izjaviti svoje republikansko prepričanje; 2. takoj mora predložiti volilni zakon, ki bi temeljil na čistem proporcionalnem razdeljevanju mandatov in ki bi veljal za volitve v zbornico, v senat, v provincijske in v občinske svete, vsaj za glavna mesta provinc; 3. popraviti je treba odnose med krščansko demokracijo in laičnimi demokratičnimi strankami, tako da bo prenehala njihova sedanja izključitev iz vseh sektorjev državnega življenja (kot primer navajam tisk, radio, javne ustanove itd.), 4. potrebna je socialna politika z naslednjimi osnovnimi postavkami: a) hitri ukrepi, ki naj nujno rešijo vprašanje davčnih utaj, ki gredo v stotine milijard, b) gradbena politika, ki bi se resno lotila vprašanja judskih stanovanj, c) borba proti monopolom, ki obvladujejo življenje v deželi in dušijo zdravo zasebno pobudo, obenem pa obramba vseh resnično produktivnih delavnosti, d) obramba kupne moči mezd in uradniških plač s politiko obrambe vrednosti denarja, kar je mogoče doseči le z razvojem proizvodnje, e) desetletni načrt za izgradnjo šol, ki naj prilagodi število razredov številu učencev, in povečanje javnih del na cestah, vodovodih, bolnišnicah itd., f) odločna akcija v obrambo kmečkih delavcev in za okrepitev poljedelskih zadrug, g) sindikalni zakon, ki bi uredil odnose med delom in kapitalom s prednostnega stališča dela, na katerem, kot pravi ustava, je utemeljena republika».

Na številna ponovna vprašanja novinarjev, kaj je med razgovorom povedal Pella, je Saragat odgovoril: «Ce bi se najini stališči strinjali, bi vam povedal». Ta odgovor, sicer po saragatovsko zavit, je dovolj zgovoren, zlasti še, če primerjamo njegove zahteve, ki bi se v marsikateri evropski deželi zdele zelo revne celo za kakšno meščansko stranko.

Prvi je Pello obiskal glavni tajnik liberalne stranke Villabruna; celo on mu je priporočal boljšo socialno politiko. Po razgovoru je Villabruna izjavil, da se Pellovi razgovori s predstavniki političnih strank omejujejo na «izmenjavo misli in vtisov», in da je dobil vtis, da želi Pella «hitro ravnati». «V kakšni obliki, ne vem, mislim pa, da bi rad izvedel preosnovo vlade», je dejal nato Villabruna in dodal, da je za liberalce «osnovno vprašanje izdelava programa s konkretno socialno vsebino».

Pri sedanji sestavi parlamenta, je dodal Villabruna, vlada ne more sloneti na prejšnjem sporazumu med strankami, temveč samo na podpori, ki jo stranke dajejo njenemu programu. «Podpora ali nesoglasje pa sta lahko samo posledica narave programa ter postavljanja in reševanja najvažnejših vprašanj; to pa so po mojem mnenju prav socialna vprašanja».

Na vprašanja novinarjev je Villabruna pojasnil, da doslej Pella ni postavil vprašanja sodelovanja liberalnih predstavnikov v novi vladi, pa čeprav ne kot predstavnikov stranke, temveč kot izvedencev. Dodal je, da vodstvo PLI nasprotuje takšni možnosti, in še enkrat poudaril, da se osnosno vprašanje tiče programa vlade.

Vlada pa, kot znano, nima prav nobenega programa.

V sredo se bo ponovno sestala vlada. Morda bo do takrat Pella vedel poročati kaj več. V nadaljevanju svojega sondiranja je Pella danes sprejel tudi predsednika demokristjanskih skupin v poslanski zbornici in senatu, Mora in Ceschija. Oba po razgovoru nista hotela dati novinarjem nobenih izjav.

Danes je Pella sprejel tudi sovjetskega veleposlanika in se z njim dalj časa razgovarjal.

Francoski izdatki za obrambo

PARIZ, 28. — Konferenca predsednikov parlamentarnih skupin je predlagala, naj se zasedanje narodne skupščine v letu 1954 začne 12. januarja, t. j. drugi torek prvega meseca v letu, kakor določa ustava. Takrat bo skupščina izvolila svojega predsednika in imenovala urad predsedstva. V Elizejski palači pa bo 16. januarja prenos oblasti na novega predsednika republike. Coty je danes v uradu v Elizejski palači privatno sprejel številne osebnosti in jutri se bo sestal z Auriolom.

Pred komisijo narodne skupščine je obrambni minister Pleven danes izjavil, da vojaški proračun za leto 1954 določa znižanje izdatkov za 7 milijard frankov. To znižanje bo kompenzirano s povečano ameriško pomočjo, ki si je prevzela breme za opremo domače vojske v pridruženih državah, in v ta namen bo prihodnje leto nakazanih 135 milijard.

Povečala se je tudi neposredna ameriška pomoč za francoski proračun, ki se je od 173 milijard frankov v letu 1953 dvignila na 185 milijard frankov za leto 1954, tako da bo celotna ameriška pomoč Franciji v letu 1954 znašala 320 milijard frankov.

Pleven je izjavil, da znašajo celotni krediti obrambnega ministrstva za leto 1954 skupno 829 milijard frankov, medtem ko so lansko leto znašali 836 milijard brez proračuna izdatkov za kopne sile v Indokini.

Francija je v atlantski zvezi udeležena s 14 divizijami. V Severni Afriki šteje francoska vojska 115.000 mož.

Efektivi v letu 1954 bodo znašali: kopne sile 413.000 mož namesto 420.000, pomorske sile 71.000 namesto 68.000; letalske sile 133.000 namesto 118.000.

Glede vojne v Indokini je Pleven izjavil, da določa proračun za kopne sile ekspedicijskega korpusa za prihodnje leto 242 milijard v primeri z 290 v letu 1953. Konec leta 1954 se bo število francoskih čet v tem korpusu zmanjšalo, če bosta vežbanje in oprema domače vojske napredovala po določenih načrtih.

Timaja za podaljšanje roka za „pojasnjevanje" ujetnikom

Poročilo večine članov nevtralne komisije pravi, da ujetniki niso imeli prostosti, da bi lahko zahtevali repatriacijo - Presenečenje na Japonskem zaradi napovedi umika ameriških čet - Pritisk na Singmana Rija in Jošido?

SEUL, 28 — Glede Eisenhowerjeve izjave o umiku dveh ameriških divizij s Koreje je južnokorejski minister za zunanje zadeve Pjung Jung Tae izjavil, da bi Južna Koreja nasprotno želela prihoda novih dveh ameriških divizij. Minister se je danes o tem razgovarjal s Singmanom Rijem in domneva se, da bodo o zadevi razpravljali jutri na izredni seji vlade. Ministrski predsednik Paik To Čin je izjavil, da osebno ne more biti naklonjen ameriškemu načrtu, dodal pa je, da bo uradno mnenje sporočeno pozneje. Dodal je še, da bodo južnokorejsko vojsko v čim krajšem času okrepili, tako da bo lahko nadomestila ameriške čete.

Na Japonskem je Eisenhowerjev sklep izzval presenečenje in nelagodje. Politični opazovalci menijo, da pomeni ameriška odločitev opozorilo južnokorejskemu predsedniku Singmanu Riju in da kaže upanje Američanov na premirje na Koreji.

Po drugi strani pa so v Tokiu mnenja, da pomeni umik ameriških enot s Koreje tudi odločno opozorilo Japonski in predsedniku Jošidi, ki je bil doslej «gluh» na ameriške pozive, naj pohiti z oborožitvijo Japonske.

Predstavnik ameriškega departmaja je danes sporočil, da sta predsednik odbora načelnikov glavnega štaba admiral Radford in pomočnik državnega tajnika za zadeve Daljnega vzhoda, še prej obvestila južnokorejsko vlado o Eisenhowerjevi odločitvi. Dodal je, da se državnemu departmaju ne zdi potrebno komentirati kritiko južnokorejske vlade o tem sklepu.

Funkcionarji obrambnega ministrstva pa izjavljajo, da umik dveh ameriških divizij s Koreje ne bo imel posledic za načrte, ki predvidevajo, da bo število ameriških čet v Evropi ostalo na sedanji višini in da se za sedaj ne predvideva noben umik ameriških čet iz Evrope.

Medtem je nevtralna komisija za repatriacijo korejskih ujetnikov objavila poročilo o svojem delovanju. Poročilo, ki ga je pripravil predsednik komisije indijski general Timaja in ki so ga odobrili tudi češkoslovaški in poljski predstavniki, navaja številne težkoče, ki jih je imela komisija, ko je skušala izvajati določbe o premirju glede ujetnikov, ter poziva obe poveljstvi, naj z največjo skrbnostjo proučita usodo ujetnikov, ki se nočejo vrniti v domovino, ter dodaja, da se z zanimanjem pričakuje mnenje teh poveljstev o zadevi. Svicarski in švedski delegati pa so pripravili svoje posebno poročilo.

Poročilo večine pravi, da je bila komisija sestavljena zato, da zajamči vsem ujetnikom možnost posluževati se pravice do repatriacije. Omenja dalje, da je bilo prepovedano posluževati se sile ali groženj proti ujetnikom in da je morala komisija podvzeti druge ukrepe za izvajanje določb o premirju, ker je postalo jasno, da ujetniki niso uživali prostosti, da bi lahko zahtevali repatriacijo ter so bili podvrženi sili ali pa grožnji, da se bo proti njim uporabila sila.

Tudi poročilo, ki so ga pripravili švedski in švicarski predstavniki, podrobno poroča o pojasnjevanjih ter poudarja, da ni mogoče ne ene ne druge strani grajati zaradi neuspeha.

Predsednik nevtralne komisije general Timaja pa je izjavil, da bi bilo zaželeno, če bi podaljšali rok za pojasnjevanje ujetnikom, posebno še zaradi tega, ker se je v začetku zavlačevalo s pojasnjevanjem. Dejal je, da so v tem vprašanju zainteresirani tako obe poveljstvi kakor tudi ujetniki sami.

Vendar pa so ujetniki izjavili, da po 23. decembru ne bodo več prisostvovali pojasnjevanjem, tako da bi podaljšanje tega roka bilo končno odvisno od sporazuma med obema poveljstvoma. General Timaja je novinarjem izjavil tudi, da je bila nevtralna komisija pripravljena, da se ujetnikom dajejo pojasnila po taboriščih, da pa so Kitajci in severni Korejci zahtevali, naj se zaslišani ujetniki oddvojijo od še nezaslišanih in naj se razbijejo organizacije po taboriščih. Dodal je, da do tega ne bi moglo priti brez uporabe sile. V tem vprašanju pa ni bilo mnenje članov komisije enotno. Na koncu je general Timaja izjavil, da bo morala vprašanje ujetnikov rešiti neka višja inštanca, ker ni bila izvedena niti ena od glavnih določb sporazuma o premirju in ker še ni sklicana politična konferenca.

Zaskrbljenost v Franciji zaradi Hočiminhove ofenzive

Laoška vlada namerava poslati poziv 35 državam, ki so priznale sedanjo laoško državo

BANGKOK, 28. — V razgovoru z dopisnikom nekega lista v Bangkoku je laoški minister v Tailandiji izjavil, da namerava njegova vlada poslati poziv 35 državam, ki so priznale neodvisnost Laosa.

Laoška vlada bo pozvala omenjene države, naj imajo novo invazijo Laosa za «napad proti narodu, ki je dosegel komaj pred kratkim svojo neodvisnost». Poziv pravi dalje, da bo Hočiminhove sile izvršile imperialistični napad na Laos in da se bo laoška vlada borila s pomočjo prijateljskih držav proti temu napadu.

V londonskih pooblaščenih krogih izjavljajo, da v Veliki Britaniji z vznemirjenostjo sledijo vojaškim dogodkom v Indokini in da britanski diplomatski predstavnik v Saigonu stalno obvešča svojo vlado o položaju.

Medtem je francosko visoko poveljstvo v Indokini v zvezi z vestmi, ki se tičejo mesta Takhek, sporočilo sledeče: 1. v mestu Takhek, ki so ga francoske in laoške čete izpraznile v petek ponoči, ni bilo nobenih bojev; 2. francoske letalske sile niso zapustile mesta; 3. požari, ki jih je bilo opaziti, so nastali zaradi eksplozij, ki so sledile uničevanju raznih objektov in materiala, zlasti pa raznih skladišč pehote in topništva ter nekega skladišča s petdesetimi tonami bencina, ki so ga izvršile francoske in laoške čete, preden so zapustile mesto. Francosko poveljstvo dodaja, da so pri tej akciji sodelovala tudi bombna letala, ki so bombardirala že deloma u

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1944 minerski vod inženjerskega bataljona iztiril vlak na progi Gorica - Videm.

TRŽAŠKI DNEVNIK

DANES, torek 29. decembra Tomaž, Vrhoslav
Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.28. Dolžina dneva 8.42. Luna vzide ob 1.10 in zatone ob 11.48.
JUTRI, sreda 30. decembra David, Branimir

K ŽALOSTNEMU STANJU V TRŽAŠKI LADJEDELNIŠKI INDUSTRIJI

Nasilna povezava na Italijo - glavna ovira za polno zaposlitev tržaških ladjedelnic

Zakaj direkcija CRDA odlaša, da bi si zagotovila jugoslovanska naročila za gradnjo ladijskih strojev in opreme za številne ladje, ki jih predvideva jugoslovanski gradbeni načrt?

Tržaške ladjedelnice so v čedalje hujši krizi. To dokazujejo uradni podatki o zaposlitvi ladjedelnic, katere redno mesečno objavlja tržaška trgovska zbornica in kjer lahko za mesec oktober čitamo, da je ladjedelnica Sv. Marka izkoriščala komaj 58,4 odstotkov svojih naprav, Tovarna strojev Sv. Andreja 58,6 odstotkov, delavnica mostov in dvigal 77,7 in ladjedelnica Sv. Roka 4,0 odstotke. Kritičen položaj ladjedelnic je potrdil tudi generalni direktor CRDA v intervjuju z listom «Giornale di Trieste», kjer je med drugim izjavil, da bo dosegla zaposlitev obratov CRDA v Trstu v sredini prihodnjega leta po dosedanjih predvidevanjih komaj 40 odstotkov.

Nihče noče biti kriv za vzroke takega stanja, najmanj pa iredentisti, ki zato iščejo vzroke v mednarodnem gospodarskem stanju, v padcu brodnin in se izgovarjajo, da so tudi druge ladjedelnice v Italiji in celo nekatere ladjedelnice po svetu slabo zaposlene. Vendar pa pri tem nočejo slišati, da imajo angleške ladjedelnice še vedno dovolj naročil, kar velja prav tako za holandske, japonske in druge.

Italijanske ladjedelnice pa so v krizi iz istih vzrokov kot tržaške. Vse ladjedelnice v okviru italijanskega gospodarskega sistema morajo namreč kupovati predrag italijanski material, morajo plačevati izredno visoke posredne davke in pri njih izredno močno vplivajo splošni stroški na končno ceno. Skratka, resnični vzroki za krizo so v slabostih italijanskega gospodarskega sistema

Trst bi lahko svobodno kupoval material na svetovnem trgu, uredil davčni in socialni sistem po vzgledu naprednih držav, že se ne bi po zaslugi iredentističnega vodstva suženjsko podrejal vsemu, kar prihaja iz Italije. V takem primeru bi tržaške ladjedelnice lahko vodile uspešno borbo za mednarodna naročila in bi predvsem lahko postopno zgradile tržaško mornarico.

Zgled sosedne jugoslovanske republike je tudi pri tem vprašanju zelo značilen. Istočasno, ko se v Trstu in po Italiji jadikuje, da ni dela in da se bo položaj v prihodnosti še poslabšal, pričenja Jugoslavija z obsežno gradnjo trgovskega ladjevja.

Na Reki so tako v soboto 19. tega meseca splovili motorno tovorno ladjo «Velebit». Ta ladja je druga iz serije «Triglav», odnosno peta iz serije ladij tipa «Avala». Oba omenjena tipa sta enaka, samo da so ladje tipa «Triglav» za dva metra daljše. Zadnjo ladjo iz te serije — «Lovćen» bodo splovili proti koncu januarja. Vse te ladje imajo po 4.700 registrskih ton in vozijo s hitrostjo 16 milj na uro. Poročali smo že, da grade pogonske stroje in del opreme za obe omenjeni ladji tržaške tovarne

Takoj po splovitvi ladje «Velebit» so postavili na osvobojeno splovišče gredelj prve desettisočtonske ladje. Znano je namreč, da je Jugoslavija napravila dolgoleten načrt za gradnjo 35 ladij po 10.000 ton. S temi ladjami namerava jugoslovanska mornarica zamenjati zastarele ladje svobodne plovbe.

V reški ladjedelnici «3. maj» so tako že pričeli graditi prvo ladjo iz te obsežne vrste in pripravljajo pričetek gradnje še dveh podobnih ladij. Gredelj za druge bodo postavili v januarju po splovitvi «Lovćena», tretjo pa bodo pričeli graditi pozneje.

Skupno predvideva načrt v letu 1954 postavitev gredljev za prvih deset enot. Verjetno bodo štiri gradili na Reki in šest v splitski ladjedelnici.

Osnovne karakteristike teh enot so po poročilu tržaške agencije «Astra» sledeče: višina do prvega mostu 8,05 metrov, grez 7,772 metrov, dolžina 146 metrov, brzina pri polnem tovoru 13 milj na uro. Vsaka ladja bo opremljena z desetimi električnimi dvigali z nosilnostjo po 5 ton. Ladje bodo zgrajene po kriterijih, katere predvideva Lloydov register za najvišjo kategorijo. Večino motorjev za te enote bodo kupili v tujini, pozneje pa bodo nekatere zgradili doma.

Ko poročamo o nadaljnjih podrobnostih o ladjah, katere so pričele graditi jugoslovanske ladjedelnice, se samo po sebi ponovno postavlja vprašanje naročil za pogonske stroje in ostalo ladijsko opremo. Znano je, da bodo pogonske stroje naročile jugoslovanske ladjedelnice v tujini. Del ladij bodo poganjali dizel-motorji, večina pa turbine, ki dajejo za večje ladje izredno dobre rezultate. Tržaška tovarna strojev je že v preteklosti pokazala, da zna graditi odlične turbine in dizel-motorje lastnega tipa, ki najbolje odgovarjajo zahtevam omenjenih ladij. Zato se za tržaško industrijo vedno bolj pereče postavlja vprašanje omenjenih novih naročil.

Pred dnevi smo zelo obširno poročali o obisku jugoslovanskih predstavnikov pri direkciji CRDA in o razgovorih za naročila omenjenih pogonskih naprav. Takrat je CRDA zavzela negativno stališče, katerega pa je kasneje spremenila in izrazila pripravljenost za pogajanja. Od takrat je minilo že dokaj časa, vendar še ni nikakih vesti, če so se pogajanja obnovila in morebiti privedla celo do ugodnih rezultatov. Čas namreč ne dela v interesu tržaških ladjedelnic. Kot smo poročali so že pričeli z gradnjo ene ladje in bodo pričeli v prihodnjem letu še z gradnjo devetih podobnih ladij. Med pričetkom graditve ladje in pogonskih naprav pa zaradi tehničnih razlogov ne sme biti večjega presledka, ker lahko zakasnitev dobav pogonskih strojev in ostale opreme povzroča velike zamude pri dogradit vi ladij in obenem tudi veliko finančno in materialno škodo.

Upamo, da bo vsa ta dejstva upoštevala direkcija CRDA in da bo do naročil res prišlo. Na ta način bi lahko znatno omilili krizo v Tovarni strojev in drugimi manjših obratih, ki izdelujejo ladijsko opremo, ki pa so sedaj brez vsake zaposlitve.

Danes seja občinskega sveta

Danes ob 18. uri bo redna seja tržaškega občinskega sveta. Pričakujejo, da bodo začeli z razpravo o občinskih obračunih za l. 1950 in 1951.

Nov električni vod v devinsko-nabrežinski občini

Ukaz ZVU št. 151, ki bo veljaven z dnem objave v Uradnem listu, proglaša v občini Devin-Nabrežina za nujno in neodložljivo napeljavo stranskega voda, ki bo napeljan iz 130 kw električnega voda, ki je last železniške uprave.

Gen. Winterton v Londonu

Kot javlja agencija Ansa, je poveljnik angloameriškega področja STO gen. John Winterton prispel včeraj v London. Gen. Winterton bo v Londonu preživel novo leto skupno s soprogo, ki je odpotovala v angleško prestolnico po sklepu od 8. oktobra letos.

Čeprav je generalov obisk zasebnega značaja, menijo, da bo izkoristil priložnost in se sestal z eksponenti angleškega vojnega ministrstva.

PLANINSKI PLES 16.1.1954

Čitatelji in naročniki!

Uprava «PRIMORSKEGA DNEVNIKA» je sklenila darovati tistemu, ki postane nov naročnik pred 1. januarjem 1954, starim naročnikom pa, ki poravnajo celoletno naročnino za leto 1954, v znesku 3.200 lir vnaprej, najkasneje do 31. januarja 1954, eno naslednjih knjig:

Bevk: «POT V SVOBODO».
Magajna: «ODMEV KORAKOV».
Cosič: «DALEC JE SONCE».
Gregorčič: «PESMI», nova izdaja.

Gornji pogoji veljajo samo za naročnike na STO in v Italiji.

PRORAČUN POKRAJINSKE UPRAVE ZA LETO 1954

V ZAVODIH POKRAJINSKE UPRAVE NAJ BO SLOVENŠČINA ENAKOPRAVEN JEZIK!

Proračun predvideva 2 milijardi 678 milijonov lir stroškov, od katerih bodo morali 644 milijonov kriti s posebnim državnim nakazilom

Pred dnevi je bila izredna seja pokrajinskega sveta, na kateri so razpravljali in odobrili proračun tržaške pokrajine za 1954. leto. Novi proračun predvideva, upoštevajoč povišanje nekaterih potreb pokrajinske uprave, 2 milijardi 678 milijonov lir stroškov. Primanjkljaj za 1954. leto pa znaša 644 milijonov lir, za kar bo pokrajinska uprava zahtevala kritje s posebnim državnim nakazilom.

V razpravi o proračunu je bilo pojasnjeno, da je primanjkljaj nastal predvsem zaradi tega, ker tržaška pokrajina ni deležna določenega deleža davkov, kot na primer trošarinskega davka, davka na avtomobile in še nekaterih drugih davkov. ZVU je sklenila, da sama pobere vse davke in da nakaže pokrajini posebna denarna nakazila za kritje vsakoletnih primanjkljajev. Poročajo, da je pokrajinski odbor ob sprejemu proračuna izrazil zaupanje v delovanje višjih organov oblasti in «rimske vlade», v upanju, da bodo tudi za novo leto sprejeli proračun in krili tozadevni primanjkljaj, glede na važne in socialne postavke pokrajinske uprave.

V postavkah proračuna pokrajinske uprave dobimo tudi stroške za vzdrževanje neobhodno potrebnih zdravstvenih in socialnih ustanov. Posebno naj še omenimo veliko bolnišnico pri Sv. Ivanu, kjer imamo umobolnico, nevrološki zavod, bolnišnico za starce in zdravstveni pedagoški zavod. To je velika ustanova, kjer se zdravi 1700 oseb. Za vzdrževanje te bolnišnice je nakazanih za prihodnje leto 720 milijonov lir od katerih 330 milijonov bo šlo v breme pokrajinske uprave, za vzdrževanje revnih bolnikov, ki imajo stalno bivališče v tržaški pokrajini. Med socialnimi in dobrodelnimi ustanovami, ki gredo v breme stroškov pokrajinske uprave, imamo tudi otroški vrtec v «Villa Giulia», osnovno šolo za gluhoneme otroke, vzgojni zavod za mladoletne «S. Laghi», otroško menzo v Ulici Pondares, podporni zavod za matere in otroke v Barkovljah in poletno šolo na odprtem v Koloniji.

Samo za pomoč otrokom je pokrajinska uprava nakazala v novem proračunu 162 milijonov 774.250 lir, in sicer 17 milijonov 774.250 lir več kot letos. S tem denarjem bo občinska uprava vdrževala v raznih zavodih 1800 otrok. Poleg tega pa uprava vzdržuje tudi pokrajinski laboratorij za higieno in razkuževanje z dvema oddelkoma, kemičnim in zdravstveno mikrografičnim, ki nadzorujejo higienskozdravstveno stanje področja, predvsem pa stalno nadzorujejo pitno vodo, kruh, mleko, olje, sladoled itd. Hkrati pa omenjeni laboratorij razkužuje prostore kjer so se pojavile bolezni.

Poročili o proračunu pokrajinske uprave, ki ga je objavil (Giornale di Trieste), ne omenja postavk za vzdrževanje pokrajinskih cest, za vzdrževanje poletnih kolonij itd., ki jih proračun gotovo predvideva. Iz gornjih podatkov pa je razvidno, da ima pokrajinska uprava veliko vlogo pri vzdrževanju socialno-zdravstvenih in vzgojnih ustanov predvsem pa za mladoletne in otroke. To je zelo hvale vredna vloga in naloga, ker so potrebe socialne pomoči mladoletnim in otrokom v Trstu res velike. Vendar pa moramo ponovno ugotoviti, da pokrajinska uprava ni ustanovila do sedaj še nobenega zavoda za slovenske otroke ali pa kakšen oddelek v dosedanjih zavodih, kjer naj bi poučevali otroke v slovenščini. Te pomanjkljivosti ne morejo zagovarjati s tem, češ da v zavode pod pokrajinsko upravo sprejmejo vse otroke ne glede na njihovo narodnost. To je res. Res pa je tudi, da se v teh zavodih poučuje samo v italijanščini in da naši slovenski otroci, ki so sprejeti v omenjene zavode nimajo priložnosti, da se naučijo svoje materinščine. Zato bi bila dolžnost pokrajinske uprave, ki vzdržuje vse svoje ustanove z javnim denarjem področja, da bi v sedaj obstoječih vzgojnih zavodih za otroke in mladoletne uvedla za slovenske otroke tudi poučevanje v slovenščini.

IZPRED VOJAŠKEGA SODIŠČA ZA NAROKE

ŠE EN IREDENTISTIČNI RAZGRAJAČ proti jamstvu na začasni svobodi

Iz bara je metal proti policiji kamenje in biljardne krogle - Pred sodnikom zaradi nabiranja starih granat

Včeraj dopoldne se je nadaljevala na sodišču za določevanje narokov razprava proti fašističnim razgrajačem. Na vrsti je bil Marco De Boni, ki se je kakor znano sam prijavil policiji. Višji inšpektor Donatti je povedal, kako je 5. novembra popoldne dobil ukaz, naj pohiti s skupino agentov v Drevored XX. septembra, kjer je skupina razgrajačev razbijala angleški kino in napadla neki avtomovil civilne policije. Donatti je zapazil De Bonija, ki je v neki skupini ščuval svoje pajdaše, naj se uprejo policiji. Ko je policija naskočila demonstrante je De Boni zbežal v neki bar, ponovno so začeli metati kamenje proti policiji, pa so se zopet zatekli v bar in od tam metali kamenje, biljardne krogle in drugo.

Druga skupina je bila že na delu pri Portici di Chiozza, De Boni je bil kmalu tudi med njimi, toda že z obvezano glavo.

Višji inšpektor Donatti je predlagal, naj bi De Bonija zadržali v zaporu še 7 dni zaradi nadaljnje preiskave ali pa naj bi položil kavcijo 2 milijona lir. Predsednik sodišča se je pa zadovoljil z navadnim jamstvom, ki ga je zagotovil obtoženčev branitelj odvetnik Poilucci. De Boni mora izročiti svoje dokumente policiji in se javiti trikrat na dan na posebnem oddelku CID.

Omenjeno sodišče je včeraj poleg tega razpravljalo tudi o zadevi Umberta Vidarija, ki je obtožen ilegalne posesti vojnega materiala. Vidari je bil nabral granate nemških topov od 55 mm. Ker pa je Vidari obtožen tudi zaradi tatvine je sodnik odredil naj bo še na razpolago policiji.

Prišel je na vrsto tudi 15-letni Josip Rebula iz Nabrežine štev. 6, ki je 22. t. m. odšel v Jugoslavijo, da bi si tam poiskal delo. Glede na njegova mlada leta ga je sodnik spustil domov in mu priporočil, naj ne hodi več tako čez mejo.

PRVA OBDARITEV OTROK OB «NOVOLETNI JELKI»

Dedek Mraz je obdaroval v nedeljo in včeraj 285 otrok

Prvo obdaritev je priredila Zveza vojnih invalidov in padlih borcev, drugo pa odbor za novoletno jelko v Barkovljah - Otroci so prisostvovali tudi lutkovnim predstavam

V vrsti obdaritev ob «Novoletni jelki», ki bodo tudi danes in še naslednje dni do novega leta v Trstu in okolici, je bila prva v nedeljo dopoldne v Ul. Ruggero Manna. Obdaritev je pripravila Zveza vojnih invalidov in padlih borcev. V mali dvorani se je zbralo polno otrok, ki so prišli v spremstvu svojih staršev in sorodnikov, ki so veselo čebljali v pričakovanju dedka Mraza. Toda še pred njegovim prihodom so se otroci zabavali, ko so gledali Pavliho na lutkovem odru.

Po lutkovni predstavi je ena izmed žena nagovorila otroke in jim obrazložila, kako potuje v teh dneh dedek Mraz širom po svetu in najraje obišče tiste otroke, katerih starši so darovali svoja življenja v narodnoosvobodilni borbi. Govornica je nato nadaljevala: «Gotovo bi radi vedeli zakaj? To pač ni težko uganiti. Dedek Mraz ve, da ste vi, dragi otroci, v naši veliki osvobodilni vojni in v vojni za nov, pravičnejši svet izgubili ali svojega ljubega očka ali drago mamico ali pa je očka postal invalid, in ne more zaslužiti toliko, kot bi lahko sicer. Razen tega je še nekaj močnejšega, kar ga vleče k vam. Toda tega kar tako ne uganete, to je dedkova skrivnost, ki jo je pa meni vseeno zaupal. Dedek Mraz bi namreč želel, da bi bili pridni, da bi se v šoli radi učili in da bi zrasli v take fante in dekleta, ki bi bili ponos slovenskih in italijanskih partizanov, ponos in radost nas vseh. Želi si tudi, da bi ljubili svojo domovino in svoj materin jezik, prav tako, kot jo je ljubil vaš očka ali vaša mamica.»

Dedek Mraz razdeljuje pakete vojnim sirotam in otrokom vojnih invalidov.

Zatem je v dvorano prišel dedek Mraz, ki je s številnimi in bogatimi darovi obdaroval skupno okoli 135 otrok.

Včeraj popoldne pa je dedek Mraz obiskal otroke v Barkovljah. Dvorana na Franklovem je bila nabito polna otrok in staršev, ki so najprej prisostvovali lutkovni predstavi ter se nasmejali raznim Pavlihovim doživetjem. Dedek Mraz je nato razdelil okrog 150 paketov, ki so jih otroci z velikim veseljem pričeli takoj odpirati. V njih je bilo poleg sladkarij tudi mnogo praktičnih predmetov, katerih so se otroci in še posebno starši zelo razveselili.

GOSTOVANJE ZBORA GLASBENE MATICE IZ LJUBLJANE

ŠE ENO ZMAGOSLAVJE slovenske pesmi v Trstu

Izredno zanimanje za nastop renomiranega zbora iz Ljubljane dokazuje kulturno in narodno povezanost tržaških Slovencev na matično dom ino

Sloves slovenskega zborovskega petja, ki so ga naši reprezentativni zbori ponesli tekom let v najrazličnejše evropske prestolnice, je dobil v nedeljo v Trstu še eno veliko in neizbrisno potrdilo. Koncert, ki nam ga je priredil zbor Glasbene Matice iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Cirila Cvetka je bil na umetniški višini, za katero bi našemu malemu narodu lahko zavidali mnogi veliki, ki se ponašajo s staro pevsko tradicijo in ki se ob namernem ignoriranju tujih vrednot naduto bahajo s tisočletno kulturo.

Zbor Glasbene Matice iz Ljubljane je bil v Trstu postavljen pred nelahko nalogo, kajti naše občinstvo še ni pozabilo mogočnega uspeha in vtisa, ki so ga med nami zapustili bodisi zbor «Srečka Kosovela», ljubljanska Filharmonija ali pa reprezentativni hrvatski filharmonični zbor. Občinstvo, ki je pokazalo za koncert zanimanje, kakršnega pri nas že dolgo let ne pomnimo za nobeno podobno prireditev (vstopnice so bile že prejšnji dan vse razprodane), je pričakovalo najmanj, da bo zbor Glasbene Matice potrdil kvaliteto svojih predhodnikov. Toda doživelo ni samo tega, ampak še več. Doživelo je novo mogočno afirmacijo slovenske pesmi, tokrat v novi interpretaciji, ki se je več ali manj razlikovala od prejšnjih, ki pa je samo pokazala mnogovrstnost umetniških izraznih možnosti, ki jih nudi slovenska pesem kakor tudi izvirnost najboljših slovenskih pevovodij.

Zbor je v prvem delu dovršeno odpel programski Cvetkovo «V nove zarje» in Vrabčevo «Slovensko pesem» nato pa štiri Adamičeve «V snegu», «Fantu», Mlad junak» in «Petnajst let» in za zaključek tega ciklusa še zahtevno Lajovčevo «Bolest kovač». V drugem delu je najprej samo ženski zbor zapel ob štiriročni klavirski spremljavi rektorja Janka Ravnika in Nade Verbičeve Ravnikovi skladbi «Zimska pesem» in «Kmetiška», nato pa je našemu občinstvu že znana in priznana članica ljubljanske Opere altistka Elza Karlovčeva, v odsotnosti tenorista Rudolfa Francla, iz prijaznosti dopolnila program z vrsto solospevov: Lajovčevo «Bujni veter v polju», Pavčičevo «Zanjico», znano in prelepo Vilharjevo «Nezakonsko mater» po Prešernovem besedilu in še narodni «Sva z ljubco na jarmak hodila» ter «Pri farni cerkvici» v priredbi Janka Ravnika. Pevko je pri klavirju občuteno spremljal rektor Ravnik.

V tretjem delu je prišlo navdušeno občinstvo najbolj na svoj «račun», ko je mešani zbor prekrasno odpel vrsto bogatih skladb na narodno motiviko, med katerimi so najbolj ugajale Odakova III. rapsodija na medjimurske narodne pesmi s sodelovanjem altistke Karlovčeve, priljubljena makedonska «Bolen mi ležiš» v Simonitijevi priredbi s solistko Karlovčevo, ki so jo pevci morali ponavljati, ter posebno še primorska «Pa se slišo ki je bila za večino poslušalcev popolnoma nova in ki jo je zbor podal s tako pristno primorsko milino in občutenostjo, da jo je seveda moral ponoviti. Na vztrajno zahtevo občinstva je moral zbor dodati še dve pesmi.

Po prvem delu koncerta je drage ljubljanske goste pozdravil v imenu tržaške Glasbene Matice tov. Ubald Vrabec, ki je v kratkih besedah orisal vlogo in pot ustanove Glasbene Matice v Ljubljani in v Trstu, se zahvalil pevcem za obisk in za umetniški užitek ter podaril zboru lovorov venec in šopek rdečih nageljnov.

Ko smo se razhajali s še vedno odmevajočo slovensko pesmijo v ušesih in v srcih, smo si samo želeli, da bi zopet kaj kmalu lahko prisostvovali takemu petju, ki je za nas več, mnogo več kot samo izreden kulturni dogodek.

Po koncertu je bil v Dijaškem domu prirejen gostom družabni večer, ki so se ga udeležili številni tržaški slovenski kulturni in prosvetni delavci in predstavniki naših kulturnih ustanov. Za krasen koncert se je zboru še enkrat zahvalil ravnatelj šole GM v Trstu dr. Gojmir Demšar, v imenu OF pa predsednik tov. F. Stoka. Za pozdrave se je v imenu gostov zahvalil predsednik zbora tov. Grčar, ki je poklonil tržaški GM v spomin na nedeljski koncert umetniško sliko slikarja Santlja. Večer je potekel v prisrčnem in tovariškem vzdušju. Včeraj proti večeru so se dragi gostje vrnili v Ljubljano.

Studentje mladi
za šalo vneti so,
zato prav radi
skrbi pozabljajo...

Vsi, ki želite na Silvestrovo pozabiti svoje skrbi in vstopiti vedri in veseli v novo leto, se odzovite prijaznemu vabilu mladine Dijaškega doma, ki priredi zares prisrčno in domače silvestrovanje za vse dijake, njihove starše in dobrotnike.

Ker bo prireditev zares družinska, bo vstop mogoč le z vabilom, ki ga dvignete pri tajništvu Dijaške Matice v Ul. Roma 15/II.

Obiski dedka Mraza

Dedek Mraz bo te dni obiskal naše otroke po naslednjem vrstnem redu:

Danes ob 16. pri *Sv. Ivanu* v gostilni Suban;

30. ob 14. uri v *Skednju* v kino dvorani;

30. ob 17.30 pri *Sv. Jakobu* v Ul. Montecchi;

31. ob 18. uri v *Dolini* v dvorani;

31. ob 16. uri pri *Domju* (kraj bo pravočasno javljen).

Osvobodilna fronta

OF DOLINA

Okrajni odbor OF za dolinski okraj organizira za svoje člane silvestrovanje na sedežu v Dolini z začetkom ob 20. uri. Na sporedu so petje, godba, recitacije, šaljiva pošta in prosta zabava. Vstop samo z vabili.

Ljudska prosveta

PEVSKI ZBOR PD V BARKOVLJAH

bo imel danes 29. t. m. važen sestanek združen z družabnim večerom.

Razna obvestila

PRAZNOVANJE DEDKA MRAZA

v IV. okraju Skednj, Kolonkovec Sv. Ana bo jutri 30. t. m. ob 14. uri v kino dvorani v Skednju z lutkovno predstavo. Vsi otroci so vabljeni in starši so dobrodošli.

TRŽAŠKI FILATELISTIČNI KLUB «L. KOSIR»

Na izrečno željo članov bo jutri 30. t. m. od 19. do 21. ure sestanek za zamenjavo znamk. Takoj po sestanku seja upravnega odbora.

Darovi in prispevki

Za novoletno jelko daruje gostilna «Ex ussaro» - Ivan Filipčič 2.500 lir za Dijaško Matico.

LOTERIJA

BARI	28	54	43	74	46
CAGLIARI	63	29	16	62	46
FIRENZE	32	74	58	54	52
GENOVA	26	27	44	56	6
MILANO	70	50	53	9	30
NAPOLI	3	9	41	59	69
PALERMO	20	35	89	73	3
ROMA	7	16	48	69	62
TORINO	25	23	74	58	21
VENEZIA	87	84	82	26	16

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 25., 26., 27. in 28. t. m. se je v Trstu rodilo 22 otrok, (1 mrtvorojen), umrlo je 36 oseb, poročene pa so bile 3.

CIVILNE POROKE: trgovec Cedomir Mirkovič in gospodinja Ivanka Uršič.

CERKVENE POROKE: kaplar am. vojske William Karl Goosman in uradnica Maria Bianca Lorenzon, mornar Earl Donald Bavne in študentka Edna Nerina Caloro.

UMRLI SO: 87-letna Orsola Zuberti vd. Mueller, 82-letna Marianna Prelc vd. Kreševič, 77-letna Margherita Dorsani vd. Lamberti, 56-letni Bruno Stalcer, 25-letni Silvan Vekjet, 56-letni Domenico Tognacci, 67-letni Emilio Pizzek, 5 minut stari Bruno Devetak, 1 uro stari Elio Devetak, 70-letna Carla Fabian vd. Coloni, 58-letni Carlo Rutter, 79-letni Luigi Bon, 71-letni Giacomo Granzotto, 62-letni Attilio Zucchetta, 75-letni Carlo Mazzi, 47-letni Erminio Berčič, 40-letni Ernesto Gherbetz, 46-letni Vincenzo Vigini, 70-letna Josipina Cok vd. Dolenc, 91-letni Elio Depangher, 79-letni Giorgio Battistig, 66-letni Luigi Fain, 67-letni Michele Luis, 74-letna Maria Barovič por. Vivoda, 57-letna Luigia Schiff por. Mattion, 58-letni Giovanni Sbona, 79-letni Emilio Gottardo, 59-letna Katerina Petrič por. Kulibko, 48-letna Ermenegilda Bonazza, 2 mesečna stara Irene Mazza, 70-letna Giuseppina Planinz por. Nogarotto, 67-letni Edoardo Zehenthofer, 2 dni stari Emilio Bacci, 71-letni Josip Ban, 80-letna Marija Lekse vd. Tudor, 79-letni Alojzij Ukmar.

Z gospodarjevim avtom po svojih poteh...

Avtomobil je pač tudi skušnjava. Včasih zapelje marsikoga v zapor in pred sodnike. Tako je prišel včeraj pred sodišče tudi 29-letni šofer Mario Scherelli iz Ul. Friuli 39. Leta 1951 je bil v službi pri ing. Silviu Dequalu, 16. avgusta 1951 popoldne mu je Dequal naročil, naj pelje avto domov. Ko se je lastnik vrnil, je zaman iskal avto in čakal na šoferja. Prijavil je zadevo policiji, ki je našla Scherellija v Sesljanu v veseli družbi prijateljev, ki jih je bil pripeljal s tujim avtomobilom na izlet. Scherelli se je pred sodniki zagovarjal, da ni imel slabih namenov in da so ga pregovorili prijatelji, naj bi šli malo ven z avtomobilom. Sodnik mu je verjel in ga je oprostil. Obtoženca je branil odvetnik Uglessich.

Smrt tržaškega pomorščaka v tujini

Iz Rotterdama poročajo, da je umrl zaradi prometne nesreče tržaški pomorščak Luigi Viani z Gornje Vrdele. Povozil ga je v soboto zvečer tramvaj in je ostal pri priči mrtev. Viani je bil zaposlen na ladji «Ardea».

TELEFONSKE ŠTEVILKE ZA PRIMER NUJNOSTI

Rdeči križ:	66 - 60
Gasilci:	2 - 22
Policija	2 - 23

KINO

Rossetti. 16.00: «Dogodivščine Petra Pana», Walt Disneyev film in: «Dežela medvedov».
Excelsior. 15.00: «Lili», L. Caron, M. Ferror.
Nazionale. 16.00: «Dogodiščine Petra Pana», Walt Disneyev film in: «Dežela medvedov».
Filodrammatico. 16.00: «Nevihte nad Kongom», S. Hayward, R. Mitchum.
Arcobaleno. 16.00: «Kruh, ljubezen in fantazija», V. De Sica, G. Lollobrigida.
Astra Rojan. 16.00: «Vrnitev Don Camilla», Fernandel, G. Cervi.
Auditorium. 15.00, 18.30, 22.00: «Quo vadis?», R. Taylor, D. Kerr.
Grattacielo. 16.00: «Moški imajo rajši plavolaske», M. Monroe, J. Russel.
Alabarda. 16.00: «Luisianski pustolovec», T. Power, P. Laurie.
Ariston. 16.00: «Pot smrti», F. Granger, C. O'Donnell.
Aurora. 16.00: «Saloma», R. Hayworth, S. Granger.
Armonia. 15.30: «Vojvoda in pesalka», J. Kent, J. Donald.
Garibaldi. 15.30: «Kapitan fantazma», F. Latimore, A. M. Sandri.
Ideale. 15.30: «Ljudje mrmrajo», G. Grant, J. Crain.
Impero. 16.00: «Saloma», R. Hayworth, S. Granger.
Italia. 16.00: «Zbogom, lepa gospa», A. Arnova, A. Franciolli.
Viale. 16.00: «Krik Siouxov», C. Moore.
Kino ob morju. 15.00: «Drugi časi».
Massimo. 16.00: «Zaklad svete reke», J. Payne, R. Fleming.
Moderno. 16.00: «Roman mojega življenja», L. Taioli.
Savona. 15.00: «Druga zastava», C. Wilde, S. Cochran.
Vittorio Veneto. 16.00: «Zenski smo», I. Bergman, A. Magnani.
Azzurro. 16.00: «Gusarji z Barracude», R. Cameron, A. Mara.
Belvedere. 16.00: «Lepotice v nebesih», R. Hayworth, L. Park.
Marconi. 16.00: «Krila v vetru», E. Williams.
Novo cine. 16.00: «Strašni Dan», R. Ryan, R. Hudson.
Odeon. 16.00: «Sedmorica z velikega voza», E. Rossi Drago.
Radio. 16.00: «Rdeča avtokolona», J. Chandler, A. Nicol.

RADIO

TOREK, 29. decembra 1953.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sek

11.30 Zabavna glasba; 12.10 Za vsakega nekaj; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Cooley: Pesem in ples za violo in orkester; 14.15 Kulturni obzornik; 14.20 Glasba za štiri klavirje; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Borodin: Simfonija št. 2.; 18.40 Jerome Kern: Scenarij za orkester na temo «Showboat»; 19.00 Slovenščina za Slovence; 19.20 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.05 Operetni motivi; 20.30 Slovenske pesmi; 21.00 Radijski oder - Maurice Rostand: Vest; nato lepe melodije - lepi glasovi; 23.00 Arthur Rubinstein; 23.30 Polnočna glasba.

TRST I.

12.15 Slavni solisti; 13.25 Melodičen orkester G. Cergolija; 17.30 Melodije iz londonskih studiov; 21.00 Simfonični koncert pod vodstvom L. Toffola.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 f, 212,4 m

Poročila ob 5.40, 6.30, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

12.00 Orkestralne skladbe Filipa Bernarda; 12.45 Zabavna glasba; 13.00 Modni kotiček; 13.10 Orkestri in solisti; 13.45 Glasbeni razgledi; 15.15 Zabavna glasba; 16.00 Popoldanski simfonični koncert; 18.00 Naši vojaki pred mikrofonom - Sodelujejo pevski zbori in instrumentalni ansambli; 18.30 Iz bojev naših narodov; 18.40 Hans Sitt: Listi iz albuma, op. 39, izvaja violist Srečko Zalokar; 20.10 Iz sodobnega opernega ustvarjanja; 21.00 Literarno-esejistična oddaja: Iz sodobne švicarske proze; 21.30 Melodije in ritmi.

Občni zbor SHPZ v Trstu

SHPZ v Trstu javlja vsem včlanjenim prosvetnim društvom in včlanjenim ustanovam, da bo VII. redni občni zbor dne 10. januarja 1954 ob 8.30 dopoldne v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15/II.

Najlepše boste silvestrovali

če pridete 31. zvečer v Ul. Roma 15/II., kjer prirejata silvestrovanje prosvetni društvi «Vojka Smuc» in «Pinko Tomažič».

Vabila so na razpolago v sredo in četrtek od 11. do 13. ure na sedežu v Ul. Roma 15/II.

ZAHVALA

Okrajni odbor OF IV. okraja - Skedenj, Kolonkovec in Zavlje se toplo zahvaljuje vsemu demokratičnemu ljudstvu, ki je prispevalo za darila Jugoslovanski ljudski armadi ter mu želi čimveč uspeha v novem letu.

ADRIA EXPRESS
ADEX IZLETI
9. in 10. JANUARJA 1953 DVODNEVNI IZLETI V
Postojno-Ljubljano Ajdovščino-Vipavo Opatijo Reko Novo Gorico
Vpisovanje še jutri 30. t. m. pri «Adria-Express». Ul. F. Severo 5-b - tel. 29243.

NOCNA SLUZBA LEKARN

Codermatz, Ul. Tor S. Piero; Da Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. S. Giusto 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti, Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43; Harabaglia, Barkovlje in Nicoli, Skedenj.

IZ JUGOSLOVANSKE CONE STO

NAPREDEK ZDRAVSTVENE SLUŽBE NA KOPRSKEM

Uvajanje moderne zdravstvene službe v krajih, ki jih je Italija namerno zanemarjala

Prizadevanje ljudske oblasti za zdravstvo v koprskem okraju je v zadnjih letih dalo zelo dobre rezultate in če primerjamo stanje in število ustanov, ki skrbijo za ljudsko zdravje danes s stanjem pod Italijo ali pa še prej pod Avstrijo moramo ugotoviti, da je bil ta napredek še večji.

Pod Avstrijo in pod Italijo koprski okraj ni imel bolnišnic v današnjem pomenu besede, bili sta le dve hiralnici v Kopru in Piranu s skupno manj kot 100 (sto) posteljami za sprejem lažjih bolnikov. V vsaki teh hiralnic pa je bil po en zdravnik. Koprski «Ospedale San Nazario» je puljska prefektura kategorizirala kot «Cronicario». Vsi resnejši zdravniki so bili napoteni v Trst, ki je imel tedaj na razpolago dobre zdravstvene ustanove, medtem ko primorsko zaledje in zlasti Istra nista imela skoraj nič. V Valdoltri in Ankaranu je Avstrija ustanovila dva sanatorija za pljučno in kostno tuberkulozo. Oba sta bila dobra v nasprotju s srednjeveškima hiralnicama v Kopru in Piranu, ki sta služili za splošni bolnišnici. Med vojno so bolnike iz obeh bolnišnic evakuirali v Italijo, sanatorija pa je zasedla najprej italijanska nato nemška vojska. Po osvoboditvi je bila nekaj časa v Valdoltri vojaška bolnišnica, ki je bila pozneje preseljena v

EVROPSKA OBRAMBNA SKUPNOST TOGOST AMERIŠKE ZUNANJE POLITIKE IN KONFERENCA ŠTIRIH V BERLINU

Vsa uradna poročila po raznih mednarodnih konferencah, sestankih in zasedanjih so vedno taka, da povprečen človek ne more razbrati nič točnega, kajti na vsakem področju, o vsakem problemu, o katerem je bilo na konferenci govora, je bil dosežen popoln sporazum. Toda pozneje prihajajo na dan vedno nova dejstva, nove vesti, ki razgaljajo dejansko stanje. Po sestanku na bermudskih otokih, kjer so se sestali predstavniki ZDA, Francije in Anglije, je tudi prišlo do sporazuma, vsaj tako je govorilo zakijučno poročilo. In glej, le nekaj dni za tem, je prišlo do konference severnoaltantske zveze v Parizu, kjer so se opazile nove razpoke, prišlo je nato do poznane Dullesove tiskovne konference, kjer so se še bolj pokazala nasprotja med vrhovi zapadnega sveta. Zakaj gre?

Ne mislimo sicer trditi, da je bilo na bermudskih otokih govora o vseh problemih, ki razburjajo svetovno javno mnenje in mir v svetu, toda iz poznejših dogodkov je razvidno, da je bilo na tej konferenci vsaj mimogrede omenjeno tudi vprašanje evropske obrambne skupnosti. To vprašanje ni novo, saj se vleče že dobra štiri leta, in sicer od vsega začetka, odkar je bila evropska obrambna skupnost v svojem načrtu porojena. Tu je cel niz navzkrižij in nasprotij, pač tako, kot so si nasprotni interesi posameznih držav, ki se nujno morajo kosati z interesi drugih držav, pa četudi spadajo po svoji strukturi v isti sklop.

Preden spregovorimo o teh nasprotjih, se moramo za trenutek ustaviti na nečem drugem. Evropska obrambna skupnost je bila zamišljena kot obrambna skupnost pred morebitnim napadom Sovjetske zveze. Sovjetska zveza je v prvih povojnih letih skupno s svojimi sateliti, katerim je diktirala svojo voljo, ubrala svojo pot, in sicer pot skrajne oboružitve pred zatrjevanimi pripravami za napad kapitalističnega sveta. Če je Sovjetska zveza bila ali je dejansko zares, ogrožena, to nas v tem ne zanima. Dejstvo je, da se je vsa sovjetska industrija pognala v neusmiljeno izkoriščanje vseh svojih surovinskih baz, vse svoje industrije in delovne sile, če ne izključno, pa vsaj prvenstveno samo za gradnjo vojaškega materiala. V ta namen si je podredila tudi vse satelitske države z vsem njihovim naravnim bogastvom in industrijo. To je dalo zapadnemu svetu možnost izgovora, da se je tudi zapadni svet začel oboroževati z vsemi sredstvi. Vendar pa moramo v tem primeru dodati še sledeče: glavno breme za oboroževanje Zapada so do pred kratkim v glavnem nosile samo ZDA, dočim je na ostale države zapadnega bloka odpadel le manjši odstotek bremen. Zapadnoevropske države, kot na pr. Francija, Anglija ter države Beneluksa so skušale sicer dajati nekaj svojih sil v ta namen, vendar mnogo niso dale, ker je njihovo gospodarstvo zaradi posledic zadnje vojne in zaradi notranjih družbenih trenj zelo šibko. Amerika ali bolje ameriški predsednik vlade in minister za zunanje zadeve pa sta postala v svojih zahtevah precej ostra, precej nepopustljiva, kar je prav gotovo slabo vplivalo tudi na ono javno mnenje Zapadne Evrope, ki soglaša z atlantsko politiko.

In v tem vzdušju je prišlo do večjih sprememb tudi v Sovjetski zvezi. Po prihodu na oblast Malenkova so se začele v svetu pojavljati najrazličnejše vesti, in četudi je moskovska politika še danes velika neznanka, je bilo opaziti, da se je hladna vojna nekoliko ublažila. Dokaz za to je premirje na Koreji, razne mirovne ponudbe v Evropi in podobno. Dokaz za to bo verjetno tudi nova notranja politika, ki so jo ubrali sovjetski politiki in sicer zmanjšanje oborožitve na račun proizvodnje za široko potrošnjo itd. Povsem razumljivo, da je vse imelo odmev tudi v javnem mnenju zapadnega sveta. Kljub temu pa je ostala politika ZDA še naprej trmasto na svojih pozicijah.

Priprave za konferenco na bermudskih otokih so pokazale, da se predstavniki Velike Britanije in Francije ne marajo spuščati v kake avanturistične posege, kakršne napovedujejo in predlagajo določeni krogi v ZDA in vprav problem mackartyzma je na pr. dvignil precej prahu celo v londonskem spodnjem domu. In v tem vzdušju je prišel tudi nenadni odgovor iz Moskve, da je Moskva pripravljena sestati se s predstavniki zapadnega sveta v Berlinu tudi brez sodelovanja Maocetungove Kitajske. Nič čudnega torej ni, če so se francoski in angleški predstavniki v zadnjih dneh nekoliko bolj ojunačili in izrazili svoje mnenje glede ameriške politike tako, kot bi ne bili od njih pričakovali.

Anglija je že delj časa kazala, da ne mara zapustiti svojega vodilnega položaja kot država s svojo staro tradicijo, močjo in vplivom in da ne mara igrati vloge drugo ali celo tretjerazredne države. To je bilo opaziti predvsem pri sestavljanju severnoatlantskega pakta in še bolj pri sklepanju o evropski obrambni skupnosti. Pri tem je glavni moment bila vedno nova nemška vojska in sploh oborožitev Nemčije. Podobno kot Anglija je bila tudi Francija zelo hladna glede evropske obrambne skupnosti. Za Francijo je to še posebej razumljivo, ko vemo, da evropska obrambna skupnost predvideva oborožitev Nemčije v sklopu evropske obrambne skupnosti. Močna Nemčija je za Francijo, ki je že trikrat hudo okusila nemško orožje, še bolj nevarna kot za Anglijo, ki jo vsaj Rokavski preliv ščiti pred prvim morebitnim navalom nemške vojske. Med Nemčijo in Francijo pa obstaja še vedno nerešeno vprašanje Posarja, ki bi moralo biti na vsak način prej rešeno, preden se ta evropska obrambna skupnost dejansko postavi kot nekaj efektivnega in trajnega.

Spričo vega se ne moremo čuditi, če je med ZDA in Anglijo, se posebej pa med ZDA in Francijo nastalo tako ozračje, da dejansko ograža ne samo napredek evropske obrambne skupnosti ampak celo — kot zatrjujejo nekateri zapadnoevropski krogi — njen obstoj sam. Nedavna Dullesova tiskovna konferenca, na kateri je ostro napadel tiste oklevajoče francoske kroge, ki se še danes protivijo izvedbi evropske obrambne skupnosti po ameriškem receptu, je to nasprotje še bolj poglobila, saj je dala s tem še večjo moč tistemu delu javnega mnenja, ki je že od vsega začetka ali pozneje nasprotovalo ameriški politiki v Evropi. Evropska obrambna skupnost ima v sebi cel niz takih določb, ki se kosajo z interesi posameznih držav, ki jo sestavljajo. Danes se v zapadnoevropskem proameriškem tisku že govori o 42 divizijah, ki naj bi jih zapadnoevropska obrambna skupnost že imela, toda kot kaže so te divizije dejansko sestavljene, organsko celo povezane, vendar med njimi ni onega elementa, ki bi jih vezal v učinkovito vojsko. Strah pred morebitnim napadom Sovjetske zveze, ki se je zaradi že prej navedenih razlogov v zadnjem času v precejšnji meri ublažil, se je umaknil pred pritiskom, ki ga izvajajo ZDA na evropske članice obrambne skupnosti. Amerika — trde nekateri zapadnoevropski krogi — zna voditi morda politiko v Ameriki, ne zna je pa voditi v Evropi, in za Evropo veljajo naša, evropska pravila, kajti evropske države, ki so pripravljene upreti se sovjetski invaziji, niso pripravljene podrediti svoje suverenosti interesom ZDA. Kot tipičen dokaz, da je ameriška politika trde roke nasproti evropskim državam doživela v tem pogledu neuspeh, nam dokazuje sledeč primer: francoska parlamentarna komisija za zunanje zadeve je pred dnevi predložila na zasedanju ljudske skupščine dnevni red v katerem se zatrjuje sledeče: «Nobeno poseganje, pa naj bi prišlo od koder koli, pa tudi od največjih prijateljev Francije, ne bo vplivalo na sklepe, ki jih bo ta komisija sprejela glede evropske obrambne skupnosti, komisija ki bo v tem primeru popolnoma svobodna. bo te svoje sklepe izročila narodni skupščini, kateri je poverjena zaščita nacionalne suverenosti.»

Ta odstavek je zares sinteza javnega mnenja Francije in prav gotovo izraža tudi mnenje velike večine zapadnoevropskega sveta in to bi zastopniki ZDA v svoji politiki do Evrope morali upoštevati.

Berlinska konferenca štirih najvišjih je pred vrati. O uspehih te konference se ne da še govoriti. Če bodo sovjetski predstavniki zares dosledni v svojem popuščanju v mednarodnih odnosih in če dejansko nameravajo, da se v svetu sklene zares trajen mir, bodo verjetno v Berlinu še bolj popustljivi kot doslej. Pričakovati bi bilo pa od ZDA in posredno tudi od francoskih in angleških predstavnikov, ki so se v zadnjem času pokazali nekoliko bolj odločne v svojih odnosih do ZDA, da ne bi padla krivda za morebitne bodoče katastrofe vprav nanje. Zato pa je poleg moči potrebno tudi mnogo dobre volje in zares poštenega, državniškega čuta in dejanske želje po miru.

Z nedeljskega koncerta Glasbene Matice iz Ljubljane v Avditoriju

ULBRICHT PREJ IN SEDAJ

Vzhodnonemški državni voditelji nikakor ne morejo dojeti, da sta izgradnja socializma in radikalna demokratizacija vsega javnega in družbenega življenja povsem istovetna pojma

Kakor smo že pisali, je glavno glasilo vzhodnonemške Enotne socialistične stranke «Neues Deutschland» pisalo v svoji številki z dne 28. julija t. l., to se pravi po poznanih junijskih berlinskih dogodkih, da je «splošna linija» vzhodnonemške Enotne socialistične stranke bila in ostala pravilna. Po politični katastrofi, ki jo je Enotna socialistična stranka doživela ob ljudskem uporu v juniju letos, vztrajati na trditvi, da je bila splošna linija pravilna, pomeni, da vodstvo smatra za pravilno na eni strani popustiti širokim ljudskim slojem, kar je bilo izraženo v reformah že pred uporom, kakor tudi vračanje na najbolj surovo in enostransko politiko, ki je bila izvajana pred temi reformami. To je višek protislovja.

V istem članku, to se pravi, v članku, ki je bil objavljen 28. julija t. l., pa je bila objavljena tudi širša razlaga te «pravilne splošne politične linije». Ta razlaga nam potrjuje, da namerava vodstvo Enotne socialistične stranke izvajati dvojno taktiko. Dejansko se napake, ki jih je vodstvo stranke priznalo in ki so privedle do velike krize v gospodarskem in družbenem življenju, zreducirajo samo na nepravilno brzino v družbenem razvoju in ne na vsebino, na bistvo sprejetih ukrepov. Vsebina politike ali politične linije obstaja potemtakem še vnaprej ista, menjajo pa se samo metode, oblike in brzina v izvajanju načrta.

Po ugotovitvi, da je stranka «pravilno vodila politiko k izgradnji temeljev socializma» se v članku takoj dodaja, da je bila brzina razvoja v težki industriji prenagla in da je privedla do likvidacije vloge srednjega sloja in bogatega kmeta, kar se je odražalo v nezadostnem dobavljanju hrane in potrošnega blaga prebivalstvu, kar se je slabo odražalo na življenjsko raven prebivalcev.

Po ugotovitvi, da je bilo ustanavljanje zadrug višjega tipa pravilno, se v članku pristavlja, da je bilo pri tem «nepravilno» kršeno načelo proste volje pri vstopanju v te zadruge. V istem članku nadalje ugotavljajo, da je potrebno ravnati z razumniki bolj popustljivo kot se je ravnalo do tedaj. Članek nadalje govori odnosno priznava, da v Enotni socialistični stranki ni bilo notranje demokracije, da ni bilo medsebojne kritike in da se ni spoštovalo načelo «kolektivnega odločanja», ampak da je bilo to načelo zamenjano s samovoljnimi sklepi posameznih voditeljev. Zato se v članku zahteva, da se o vsakem posameznem sklepu najprej razpravlja, da se morajo strankini organi redno sestajati, in da morajo biti stalne in redne plenarne seje, na katerih, bi morali ti funkcionarji dajati obračun o svojem delu.

Vsa ta priznanja in vse te zahteve se vrtijo v krogu sprememb, ki so bile najavljene že pred ljudskim uporom in ki so v skladu z «novo linijo» v partijskem delovanju v Sovjetski zvezi po Stalinovi smrti. Toda te kritične pripombe o načinu delovanja Enotne socialistične linije», ki je bila in ki ostaja še vnaprej «pravilna». Zntatnejši, pomembnejši del te «splošne linije» pa obstaja v ostri kritiki obnašanja vzhodnonemškega delavstva, to je onega sloja, ki tvori večino stranke, to se pravi, onega sloja, ki je v junijskih dneh vsaj posredno pognal vodstvu stranke strah v kosti. Vrhovi Enotne socialistične stranke so takoj prve dni po nemirih v Berlinu obtožili i nižje funkcionarje stranke i člane stranke, ter seveda velik del proletariata. Vzhodnonemški delavci so po mnenju vrhov vzhodnonemške Enotne socialistične stranke padli pod vpliv zapadnjaških tokov in socialne demokracije in zato niso nudili dovolj odpora «ameriškim agentom», ki naj bi bili po njihovem mnenju organizirali demonstracije. Vrhovi so odkrito priznali, da je znaten del nemške mladine bil 17. junija in naslednje dni pod vplivom «zapadnih provokatorjev» in da je aktivno sodeloval pri demonstracijah.

Še hujša obtožba pa je bila izrečena proti partijskim organizacijam samim. «V dneh fašističnih provokacij niso (strankine organizacije op. ur.) pokazale dovolj moči in odpora» in to zaradi «slabe politične zavesti» svojih članov in niso uspele «razumeti vsebine fašističnih provokacij». To so dobesedne izjave višjih funkcionarjev in se nanašajo na osnovne strankine organizacije in so zares slabo spričevalo o stanju odgovorne in najbolj trdne vladne stranke Vzhodne Nemčije.

Pričakovali bi, da se je velika večina članov vzhodnonemške Enotne socialistične stranke vzdržala demonstracij, toda dejstvo je, da večina teh članov ne samo ni ukrenila ničesar proti demonstracijam, ampak da jih je smatrala, čeprav ne za upravičene, vsaj za dovoljene in to v smislu «nove smeri», «nove politične linije», ki naj bi vodila k demokratizaciji. Vse kaže, da so mislili tako tudi neki nižji voditelji Enotne socialistične stranke. Poznano je namreč, da so nekateri voditelji menili, da je potrebno stavke v Berlinu dovoliti. Verjetno so ti voditelji računali, da bodo s tem svojim stališčem uspeli usmeriti razburjanje nemških delavcev samo proti posameznim voditeljem, ki naj bi postali grešni kozli, in na katere bi bila padla vsa krivka za hude gospodarske razmere v sovjetski coni Nemčije.

Ob tej priliki so namreč odstranili nekaj vodilnejših strankinih osebnosti, toda odstranili so vprav one, ki so bili do tedaj zagovorniki popuščanja delavskim zahtevam. Odstranjen je bil načelnik državne varnosti Kaiser, dalje minister pravosodja Maks Fechner in državni tajnik za zunanje zadeve Anton Ackermann. Odstranjen je bil tudi glavni urednik glasila Enotne socialistične stranke lista «Neues Deutschland» Herrenstat. Zgodilo se je torej nekaj povsem nepričakovanega: odleteli so torej ljudje, ki so bili za novo politiko že pred objavljenem «nove smeri», medtem ko je ostal na oblasti prav predstavnik «ostrega kurza» Walter Ulbricht, ki je bil in ki je poznan kot neposredni izvrševalec moskovskih navodil, dočim je bilo pričakovati, da bo njegovo mesto zasedla neka «zmernejša» politična osebnost. In glej, Ulbricht je kljub vsemu temu po uporu postal še važnejša oseba in danes gospodari na vzhodnonemškem političnem področju ter je postal celo vidnejša oseba od predsednika vlade Grotewohla. Po junijskih dogodkih je postavil na vse ključne pozicije svoje partijske pristaše. Tako je namesto odstranjenega Fechnerja postavil Hildo Benjamin, V. ministrstvo za notranje zadeve pa mladega Willija Stopa, ki je njegov najbližji sodelavec.

Če je v sovjetski partiji prišlo v zadnjem času morda bolj do izraza načelo «kolektivnega vodstva» v najvišjih vrhovih, se ta pojav doslej še ne more opaziti v vzhodnonemški socialistični stranki. Po junijskih dogodkih je v Enotni socialistični stranki prišlo do množičnih čiščenj vseh onih elementov, ki «niso razumeli vsebine fašističnih provokacij». Podobni ukrepi so se izvajali tudi med devalstvom. Toda zanimivo je, da delavcem, ki so jih zaradi izgredov zaprli, ne očitajo teh izgredov, ampak jih obtožujejo zaradi «starih grehov», to je zaradi tega, ker so bili nekoč aktivni člani nacionalsocialistične stranke in dogodki 17. junija in naslednjih dni imajo pri teh obtožbah le drugorazredni pomen.

Pred nevarnostjo, da bi izgubili kontrolo nad državnim aparatom in političnim stanjem v vsej državi in pred nevarnostjo, da bi člani množične Enotne socialistične stranke zaradi stalnega nezadovoljstva v množicah postali kot kaže pasivni, sta Moskva in Ulbricht sklenila, da je potrebno ponovno «disciplinirati» ves partijski kader. V ta namen so začeli izvajati večje organizacijske in predvsem propagandne ukrepe. Zgrešeno pa bi bilo smatrati, da v tej akciji zaostritve notranje partijske discipline Moskva in Ulbricht nimata pristašev v sami partiji.

Današnja Grotewohlova vlada obstaja že štiri leta. Ta leta so značilna zaradi tega, ker se je v teh letih povečal državni aparat in zato, ker je Enotna socialistična stranka dobila v tem času skoraj popolno kontrolo nad vsem družbenim političnim in upravnim aparatom. V samem začetku so v vladi sodelovale krščansko demokratska Unija, liberalno demokratska stranka in nacionalno demokratska stranka. V samem začetku je bil njihov vpliv dokaj velik, saj je prvi kabinet imel poleg predsednika vlade tri podpredsednike, od katerih sta bila dva zastopnika omenjenih treh strank. V tem kabinetu je bilo še 14 ministrov in 12 državnih sekretarjev, od katerih je bilo 13, ki so zastopali Enotno socialistično stranko, ostalih 13 pa so bili pristaši prej omenjenih strank. Seveda je bilo to le v začetku, kajti v naslednjih letih je bilo več sprememb, ki so bile storjene po sovjetskem vzorcu. Posledice tega so, da pri današnjem stanju v vzhodnonemškem državnem aparatu, to se pravi glede funkcionarjev, ki imajo rang ministra ali pa državnega sekretarja pride le en pristaš drugih strank na štiri pristaše Enotne socnalistične stranke.

Ker se razmere tudi po 17. juniju niso mnogo spremenile, je povsem razumljivo, da vlada med delovnim ljudstvom še vedno zelo napeto stanje. Povsem razumljivo je torej, da se Ulbricht in Grotewohl skušata obdržati na oblasti predvsem s politiko trde roke in z razširjenjem birokratskega aparata. Uspeh take politike je zelo dvomljiv. To se kaže zlasti pri ostalih strankah, ki pridobivajo na vplivu med nemškim ljudstvom, pa četudi mu ne morejo zagotoviti nikakega izboljšanja razmer. Ta tendenca v množicah pa ni nič drugega kot znak upora proti zastopnikom tiste stranke, ki se sicer kiti s socializmom, ki pa izvaja nesocialistično, protiljudsko politiko.

IZROČILO IN IZKUŠNJE ANGLEŠKEGA LADJEDELNIŠTVA

Ladjedelniška industrija v Angliji ima dolgo tradicijo - Njeni začetki segajo nazaj v XVI. stoletje
Od konca vojne do konca lanskega leta so v Angliji zgradili za 8,600.000 ton trgovskih ladij

Ladjedelniška industrija v Angliji ima dolgo tradicijo. Začetki te industrije segajo nazaj v XVI. stoletje, ko sta les in drugo na kraju samem razpoložljivo gradivo ustvarila ladjedelniško industrijo ob izlivih rek južne Anglije. S časom so se ladijske gradnje vedno bolj izpopolnjevale in širile, dokler ni prišlo do tiste spremembe gradbenih metod in načrtov, ki so značilnost začetka XIX. stoletja.

Ko je les zamenjalo najprej železo in kasneje jeklo, je prišlo iz tehničnega vidika do prve revolucije in ko se je uveljavil parni pogon, se je središče te industrije pomaknilo proti industrijskim področjem na severu otoka.

Trenutno povzroča zamenjava zakovanja z varjenjem skoraj ravno tako globok preobrat glede načrtov, produkcijskih metod in splošnih instalacij.

Danes so glavna ladjelniška središča v Angliji Clyde, severovzhodna obala Anglije, Barrow, Birkenhead in Belfast. Poleg teh je omeniti še ladjedelnice v Aberdeenu, Dundeeju, Grangemouthu, Leithu, Southamptonu, Bristolu, na obrežju reke Humber in na otoku Wight.

Razvoj ladjedelništva kot «težke industrije» je skupaj z napredkom angleške tehnične industrije napravil Veliko Britanijo za «ladjedelnico sveta», kar je gotovo ponosen naslov, za katerega se je pa Anglija vedno in to upravičeno potegovala kljub občasnim čudaškim skokom statistike.

Za otoško državo kot je Anglija je ladjedelništvo naravno nad vse važno za njeno obrambo, prav tako glede vojnih kot glede trgovskih ladij. Važnost prvih je očividna in angleška pomorska zgodovina nudi vse mogoče dokaze za to; važnost trgovskih ladij bi morala biti prav tako očividna, vendar se na to na žalost mnogokrat tudi popolnoma pozabi. Angleži živijo na svojem malem otoku od trgovine, kar pomeni pomorsko trgovino. Brez svoje velike trgovske mornarice, to se pravi brez sredstev za preskrbo in ohranjanje potrebnega blaga bi Anglija prenehala biti velesila in bi lahko preživljala le majhen del svojega sedanjega prebivalstva.

Zgodovina razvoja ladjedelništva je zelo dolga in daleč presega meje kratke sinteze.

Od konca vojne do danes

Zato se hočemo v tem članku ukvarjati le s prispevkom ladjedelniške industrije k narodnemu gospodarstvu v sorazmerno kratkem obdobju od konca druge svetovne vojne do današnjih časov.

Najnovejša zgodovina angleške gradnje ladij in pomorskih motorjev je zgodovina vrhunskih uspehov, ki niso obnovili samo angleške trgovske mornarice, ampak tudi mornarice mnogih drugih narodov. V denarni vrednosti presega izdelava trgovskih ladij v angleških ladjedelnicah od leta 1946 do leta 1952 710 milijonov funtov šterlingov, od česar odpade najmanj 235 milijonov na izvoz v razne tuje dežele, dominione in kolonije. Ladijske gradnje so izvozni izdelek v pravem pomenu besede, kot je to priznala gospodarska anketa leta 1947, ki je izjavila sledeče: «Ladjedelništvo je prav tako važno kot vsa druga sredstva za pridobivanje tuje valute, kajti to je industrija, ki dela izključno za izvoz».

K važnosti gradnje novih ladij je treba še dodati važnost popravljalnih, modernizacijskih in predelovalnih del, ki se izvršujejo po dokih, razpršenih po vsej deželi in katerih vrednost v istem času od leta 1946 do leta 1952 cenijo na okoli 400 milijonov funtov šterlingov. Tako lahko rečemo, da so po vojni ladjedelništvo, izdelava pomorskih motorjev in popravila skupno presegla vrednost milijarde funtov šterlingov. Kaj bi pa lahko o tem izjavil glede bodočnosti?

6 in pol milijarde ton naročil

Danes ima angleška industrija naročil za šest in pol milijarde ton trgovskih ladij; sodobna težnja industrijskega razvoja kaže, da odpade na naročene petrolejske ladje približno 60 odst. vse tonaže. Ladjedelnice, ki so se specializirale v gradnji za petrolejskih ladij, imajo zagotovljeno delo za dve, tri ali v nekaterih primerih tudi za štiri leta; nekatere druge ladjedelnice, ki izdelujejo manjše petrolejske in tovorne ladje, obalne ladje, vlačilce, ribiške in druge manjše ladje, pa nimajo dela za toliko časa in nudijo zato lahko ugodnejše dobavne roke po cenah, ki so se sicer iz izven ladijskih del ležečih vzrokov dvignile, ki so pa še vedno nedvomno konkurenčne v primeri s cenami ladjedelnic v drugih državah.

Višje cene novih ladij povzročajo angleškim ladjedelnicam resne skrbi, vzrok znatni podražitvi ladij je pa povišanje cen raznih industrij, ki dobavljajo razne izdelke, potrebne na novih ladjah. Angleške ladjedelnice se zelo modernizirajo in se trudijo na vse načine, da bi obdržale čim nižje cene. To je pa nad vse važno zaradi naraščajoče konkurence celinskih držav in Japonske. Potrebno je pri tem razumevanje in sodelovanje zlasti delavskih krogov, če se hoče zavarovati angleška ladijska industrija za daljno bodočnost. V angleškem ladjedelništvu danes ni brezposelnosti, vendar se tega položaja ne more ohraniti samo z dobrimi nameni; potrebna je hitra, cenena in uspešna produkcija.

Ladjedelničarji upajo, da bo leto 1954 prineslo izboljšanje v dobavi jekla, zlasti jeklenih plošč, katerih pomanjkanje se je nedavno zlasti močno občutilo in je povzročilo hipno zmanjšanje storilnosti; in to v trenutku, ko bi lahko razpoložljiva delovna sila in moderna oprema ladjedelnic dosegla neslutene uspehe v veliko korist celotnega narodnega gospodarstva.

Če se povrnemo k «izvozu» angleške pomorske industrije, bi navedli sledeče zanimive podatke. Skupna tonaža trgovskih ladij, ki so jih zgradili za angleške ladijske lastnike od konca svetovne vojne do konca leta 1952, znaša 5,800.000 ton v vrednosti okoli 475 milijonov funtov šterlingov.

V istem času so izvozili v tujino, dominione in kolonije 2,800.000 ton novih trgovskih ladij v vrednosti 235 milijonov funtov šterlingov.

Od leta 1946 dalje je Norveška daleč najvažnejši odjemalec angleških ladjedelnic, saj je Norveška v tem času kupila za okoli 70 milijonov funtov šterlingov novih ladij. Sledijo po vrsti: Argentina z 20 milijoni, Francija z 20 milijoni, Portugalska s 15 milijoni, Holandska s 14 milijoni, Panama s 13 milijoni, Svedska z 8 milijoni funtov šterlingov. V istem obdobju so zgradile angleške ladjedelnice ladje še za 20 drugih držav.

Značilnost angleških ladjedelnic je bila vedno v tem, da so se znale prilagoditi raznim zahtevam in da so izdelovale najrazličnejše ladje. Prispevek ladjedelnic k razvoju trgovine imperija, Commonwealtha in mednarodne trgovine je bil v glavnem v tem; da so izdelovale ladje vseh vrst in velikosti za dovoz živil in surovin v Anglijo ter za izvoz izdelkov za izvozno trgovino v vsemi deželami sveta.

Dolga tradicija

Angleške ladjedelnice imajo visoko specializirano osebje in dolgo tradicijo. Obe te stvari močno podpirata in vzdržujeta dve zelo razviti raziskovalni združenji, to sta British Shipbuilding Research Association, ki se ukvarja z ladijskimi ogrodji in z eksplozijskimi ter Dieselovimi motorji, in Rametrade, ki se ukvarja s turbinami vseh vrst. Z izkustvi teh dveh združenj in z lastnimi eksperimentalnimi organizacijami bodo angleški ladijski inženirji lahko obdržali na pomorskem področju tisto premoč in prvenstvo, ki sta bila vedno v preteklosti značilnost britanske pomorske industrije.

Najboljše upe za bodočnost angleške pomorske industrije upravičujejo: razvoj svetovne trgovine, ki ga bodo gotovo pospešili načrti za napredek mnogih dežel zaostalih področij; učinkovitost in ekonomija sodobnih ladij glede hitrosti, potrošnje goriva in opreme, ki silijo ladijske lastnike k obnavljanju njihove mornarice; in končno po vsem svetu naraščajoča potreba po železnih rudah in petroleju, stvareh, katerih pridelovanje se lahko še znatno poveča.

Solistka Elza Karlovac na nedeljskem koncertu Glasbene Matice iz Ljubljane

Gostovanje tujih umetnikov v Jugoslaviji v letošnji koncertni sezoni

Jugoslovanska koncertna agencija je angažirala za drugo polovico koncertne sezone mnoge znane umetnike in umetniške skupine iz raznih evropskih držav, iz Amerike in Azije. Poleg Beograda, Zagreba in Ljubljane bodo posamezni tuji umetniki obiskali še Sarajevo, Skoplje, Reko, Novi Sad, Split in vse večje kraje, kjer so pogoji za koncertni in baletni program.

Za prihodnji mesec pričakujejo prihod baletnega ansambla «Zanine Charat» iz Pariza. To je hkrati prvo povojno gostovanje tujega baletnega ansambla v Jugoslaviji. Glasbeno občinstvo bo imelo priložnost poslušati koncerte angleškega pianista Kendal Taylora, ki bo prišel prihodnji mesec. Januarja bo prišel brazilski dirigent Eleazar de Carvalho. Operna pevka Michico Sunahara, ki je z velikim uspehom gostovala že v pretekli sezoni, bo znova prišla marca in pela naslovno vlogo v operi «Madame Butterfly». Marca je nameravano tudi gostovanje dunajskega komornega zbora in Gebel tria iz Hamburga.

Znani violinist Zlatko Balokovič bo imel aprila koncertno turnejo po vseh jugoslovanskih republikah. Na ta način bo proslavil 50-letnico vstopa v Hrvatski glasbeni zavod v Zagrebu in hkrati svojo 60-letnico.

Grški violinist Byron Colassi in violinist iz Pariza Devy Erlich bosta nastopala februarja, prav tako tudi znani angleški umetnik na oboi Leon Gossens. Na koncu koncertne sezone maja bo gostoval slavni poljski violinist Henryk Szeryng iz Pariza ter znani francoski pianist Monique Hass. Aprila je zamišljeno gostovanje pianista Pina Salzmanna iz Izraela in Hansa Leygrafa in Svedske. Turški dirigent Džemal Rachin-Rey iz Carigrada bo gostoval marca.

Jugoslovanska koncertna agencija pričakuje, da bo do konca sezone sklenila še nove pogodbe.

Kakšen sporazum z državo hoče Vatikan v Jugoslaviji

(Ob ratifikaciji konkordata med Vatikanom in fašistično Španijo)

1.

Grobo vmešavanje (tajno in javno) Vatikana kot celote in najodgovornejših prvakov katoliške Cerkve v tržaško vprašanje je vzbudilo, po prekinitvi diplomatskih odnosov Jugoslavije z Vatikanom, ponovno zanimanje naše javnosti za vlogo «univerzalne» politike vatikanske kurije v sodobni mednarodni politični konstelaciji. Čeprav je oblika te politike do Jugoslavije morda najbolj odkrita in brutalna in je neločljiv sestavni del italijanske imperialistične politike, napadalnosti Vatikana ni težko opaziti tudi na drugih straneh. V Nemčiji skrajno prizadevanje, da se uvede popolno nadzorstvo Cerkve v šolah; v Franciji Vatikan odkrito grozi in se sklicuje na encikliko Pija X., naslovljeno duhovščini in ljudstvu Francije, ki zahteva razveljavitev zakonov, s katerimi je francoska republika ločena od cerkve; newyorški kardinal Speelman z garnituro severnoameriških škofov prireja «verske» sestanke po deželah zahodne Evrope, itd. Tudi nedavno sklenjeni konkordat s fašistično Španijo brez dvoma sodi le v dolgo vrsto «zaslug» Pija XII. (kardinala Paccelija — apostolskega nuncija v Hitlerjevi Nemčiji, op. p.) za dosego popolne **politične** dominacije katolicizma v vrsti držav vseh kontinentov.

«27. avgusta 1953 so podpisali državni podtajnik kongregacije za izredne zadeve msg. **Tardini Domenico**, zunanji minister Španije Artajo in španski poslanik pri Sveti stolici Castiella g. Maiz konkordat s 36 členi. Konkordatu je bil dodan zaključni protokol, ki vsebuje dopolnilna določila k členom 1... V členu 1 se določa, da ostanejo v veljavi določbe 6. člena španske ustave. Ta člen ustave se glasi: «Izpoved in izvrševanje katoliške Cerkve, ki je vera španske države, je od države zaščiteno. Drugi obredi in drugi javni nastopi, z izjemo katoliške vere, niso dovoljeni...Konkordat je torej zaključno delo, ki obsega vrsto pogodb, ki izhajajo iz istega temelja in so prežete z istim duhom. Španija, kot katoliški narod, priznava za svoja načela, načela katoliške cerkve, kakor so predvsem izražena v kanonskem pravu. Sveta stolica pa s svoje strani priznava Španiji zaradi njene zvestobe do Cerkve posebne privilegije. **Španski državni poglavar (general Franco, op. p.) bo užival vse kanoničnoliturgične častne pravice, ki so bile prej priznane kralju. K temu spada poleg privilegija, da se zanj moli v dnevnih molitvah, še častno mesto protokanonika v rimski baziliki Maria Maggiore.** Tozadevni komentarji, češ da bo morala Španija to čast drago plačati, so zlohotni. Znesek 8000 zlatih pezet na leto, ki jih bo Španija v bodoče prispevala za vzdrževanje stolnega kapitlja te bazilike, nima samo zgodovinske podlage, ki je ugotovljena v papeški buli «Hispaniarum Fidelitas» z dne 5. 8. 1953, temveč je komaj kaj več kot priznavalnina v vrednosti nakaznice za tisoč mark.»

Tak uvodni komentar je namenil prizadevni kronist Herder - Korrespondenz (Orbis catholicus, oktobra 1953, zvezek 1, leto VIII) temu pomembnemu dogodku letošnjega leta, ki sicer demokratične mednarodne javnosti ni presenetil. Isti kronist, sicer proti pričakovanju odkrit (saj v prilogi objavlja celo celoten tekst konkordata), seveda zavestno noče in tudi ne more prikazati, kako globoko se je katoliška cerkev prav v Španiji zlila s frankističnim režimom v enotno fašistično konstitucijo, ki, proti volji dveh tretjin španskega ljudstva upravlja državo in podaljšuje življenje fašistični ideologiji. Ker morejo, po mnenju vatikanskega radia, le «cerkveni dokumenti kompromitirati najvišjo katoliško hierarhijo», bo najbolje, da problem obdelam samo z dokumenti iz katoliških virov.

I. Dokument svetovnega pomena, ki mora služiti vsem drugim katoliškim narodom za vzorec:

Značaj in pomen konkordata so različni katoliški časopisi in voditelji fašistične Španije po vrsti označili takole:

«Osservatore romano» v uvodniku 28. avgusta 1953: «Španski konkordat ne odstranjuje kakšnih napetosti in nima znaka kakšne mirovne pogodbe, temveč stabilizira samo «de facto» že obstoječi položaj». Ta vatikanski list se je sicer skrbno varoval, da bi ob konkordatu izrecno zatrdil, da je to edini vzorec za sodelovanje med katoliško Cerkvijo in državo tudi v drugih državah, vendar je to dal jasno čutiti s «pohvalo španskemu narodu», ki je «v konkordatu obnovil trdna načela.

(Nadaljevanje sledi)

TRST, torek 29. decembra 1953

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Vremenska napoved za danes: Napovedujejo pretežno jasno vreme s krajevnimi pooblačitvami. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 9.9 stopinje; najnižja pa 4.2 stopinje.

RADIO Opozarjajo vas na sledeče oddaje: **Trst II.:** 19.00: Slovenščina za Slovence. 20.30: Slovenske pesmi. — **Trst I.:** 21.00: Simfonični koncert pod vodstvom L. Toifola. — **Slovenija:** 16.00: Popoldanski simfonični koncert. 18.30: H. Sitt: Listi iz albuma, op. 39, izvaja violist S. Zalokar.

ŠTIRINAJSTO KOLO ITALIJANSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

PO ODLOČNO BOLJŠI IGRI Triestina delila točki z Laziom

Curti zastreljal enajstmetrovko - Povprečno slaba igra na vseh igriščih, predvsem vodilnih moštev - Inter povečal na dve točki razdaljo od svojih zasledovalcev

REZULTATI:

Bologna - Milan	2-1
Fiorentina - Torino	2-2
Inter - Genoa	1-0
Juventus - Novara	0-0
Legnano - Udinese	0-0
Palermo - Spal	1-0
Roma - Napoli	0-0
Sampdoria - Atalanta	2-0
Triestina - Lazio	1-1

Devet tekem, 90 napadalcev in samo 13 golov. To je klavrn rezultat učinkovitosti italijanskih prvorazrednih nogometašev v 14. kolu nogometnega prvenstva, ki pa ne kaže v celoti krize, v katero so zašli vodilni klubi. Soglasna ugotovitev športnih kronistov je, namreč da je tudi kvaliteta prikazane igre bila komaj na višini povprečne igre drugorazrednih moštev. Seveda je bilo tudi nekaj izjem, med katere spada nedvomno dvoboj med Triestino in Laziem, vendar o tem pozneje.

Vodilni moštvi Juventus in Fiorentina sta si na domačem igrišču pustili odvzeti po eno točko od razmeroma skromne Novare in še skromnejšega Torina. Res je, da je Juventus tudi tokrat, kot preteklo nedeljo proti Milanu, bil natrpan z rezervami, toda to ne zmanjšuje pomena Novarinega uspeha. Zaradi treh ali štirih nadomestnih igralcev tako moštvo kot je Juventus ne bi smelo odpovedati posebno še na domačem igrišču. Za Fiorentino velja isto. V začetku prvenstva je pobirala zmago za zmago, sedaj pa kaže utrujenost. Se slabše se godi Milanu. Po izdatni zmagi nad Juventusom je tokrat moral kloniti proti Bologni s sicer tesnim rezultatom, kar pa je važneje — tudi s slabšo igro.

Z zaostankom svojih direktnih konkurentov se je okoristil Inter, ki je z mršavo zmago nad slabotno Genovo povečal razdaljo od prvih dveh zasledovalcev na dve točki. S ponovno zmago, tokrat proti Atalanti, se je med vodeče vrinila Sampdoria, ki je za točko prehitela Napoli in za dve točki Romo.

V spodnjem domu ni prišlo do posebnih sprememb, zanimivo pa je, da imajo kar štiri moštva enako število točk in sicer 11, kar pomeni le dve več od obeh predzadnjih ter štiri od zadnje plasiranega Legnana. Gneča na repu je torej velika in le en sam nepredviden poraz ali nepredvidena zmaga lahko bistveno spremenila vrstni red. Med ta moštva spada po nekaki tradiciji tudi letos Triestina. Pravim po tradiciji, vendar je res, da bi si po sedaj prikazani igri zaslužila boljše mesto, vsaj nekje v sredini lestvice, in vsekakor pred nekaterimi moštvi, ki so sedaj trenutno bolje plasirana. Že od vsega začetka letošnjega prvenstva spremlja namreč Triestino precejšnja smola, zaradi katere izgublja točke, ki bi jih po prikazani igri več kot zaslužila. Tako je bilo tudi v nedeljo na tekmi proti Laziu. Čeprav razpolaga rimsko moštvo nedvomno z vrsto kvalitetnejših igralcev slovitih imen kakršni so Vivolo, Burini, Bredesen, Fontanesi, Fuin Sentimenti IV in čeprav so ti individualno tudi v nedeljo pokazali precej tistega, čemur se reče nogomet, je bila Triestina vsaj 80 odstotkov celotne igre znatno boljša. Domače moštvo je predvsem odlikovala dobra povezanost med posameznimi vrstami, borbenost in predvsem volja po zmagi. Težko je reči, da kateri od igralcev ne bi vložil v igro vsega svojega znanja, vse svoje duše in vendar — odgovarjajočega rezultata te vsestranske premoči ni bilo. Krivde za to ni mogoče pripisati niti napadu, saj je bil tudi ta razigran bolj kot običajno in je bil prav zaradi tega morda najbolj zaposleni človek na igrišču vratar gostov Sentimenti. Res je sicer, da je Curti zastreljal enajstmetrovko, vendar je bilo tudi drugih priložnosti toliko, da bi Triestina morala zasluženo zmagati, če bi uresničila samo eno izmed njih, ne glede na to, da je nekaj stoodstotnih priložnosti zapravil tudi napad Lazia.

Toda na prvenstvenih tekmah štejejo na žalost le goli in ne prikazana igra in lahko zato vse naše pozitivne ugotovitve o Triestini služijo le za bodočnost, ki bi po sedanji kvaliteti tržaškega moštva nikakor ne smela biti negotova.

In še nekaj kronike. Prve minute igre pripadajo gostom. Možje v sinjih majicah se gibljejo z neverjetno lahkoto in zdi se, kot da bi bili na vajetih, ki jih upravlja izkušena roka voznika. Cantonijevo svetišče je neprestano oblegano in že v drugi minuti je Vivolo poslal krasen strel na vrata, ki pa je k sreči le podrsal po zgornjem hrbtu prečke. Komaj je ta nevarnost mimo, je tu že druga, še resnejša. Močan Fontanesijev strel se odbije od prečke. Na žogo skoči prisebni Vivolo in jo z ostrim udarcem ponovno usmeri proti mreži, toda usnje še enkrat prestreže prečka, in ga dvigne nad vrata. Se nekajkrat je Cantonijevo svetišče v nevarnosti, potem pa se predominij gostov zaključi, čeprav sta Vivolo in belolasi Sved Bredesen od časa do časa še vedno nevarna.

Triestina je med tem «študirala» svoje nasprotnike in lastno taktiko in kmalu se je pokazalo, da je našla pravo: napad Dejansko je po preteku 15 ali 20 minut zagospodarila na igrišču z avtoriteto velikih, kar je predvsem občutil državni reprezentativec vratar Sentimenti, ki je po nekaterih res krasnih intervencijah moral končno v 20. minuti kloniti pred najboljšim človekom na igrišču: Secchijem. Njegov oster strel, ki je bil plod hitre in precizne akcije Ganzer - Secchi - Soerensen - Secchi se je zaril v mrežo izpod Sentimentija, kateremu niti njegova internacionalna izkušenost ni pomagala. Gol, kakršnih se vidi le malo. Doseženi gol da domačim še več poleta in Secchi v 30. minuti znova zaposli Sentimentija s krasnim strelom, ki ga je lahko ubranil le vratar njegovega kova. Potem poizkusita srečo še Trevisan in Lucentini, vendar brez uspeha. V drugem polčasu se premoč rdečih nadaljuje. Zdaj Secchi, zdaj Curti pa Lucentini in zelo uporabni Rossetti in spet stari Soerensen od časa do časa pa tudi Petagna in Trevisan izvajajo pritisk, ki je obetal drugi gol za domače. Sloviti «lazialj» z Vivolom vred so demoralizirani. Sentimenti je zaposlen že v 1. minuti, potem v drugi, sedmi in najresnejše v 8. minuti, ko Secchi za malo ne doseže gola. Toda najlepša priložnost je šla po vodi v 16. minuti, ko je dokaj netočni sodnik Liverani nepravilno zaustavitev Secchija v kazenskem prostoru kaznoval z maksimalno kaznijo: enajstmetrovko, ki jo je «specialist» Curti poslal mimo droga v aut.

Ta «nesreča» domačih ni zmedla. Ob podpori občinstva so še vedno vztrajali v napadu. Igra je začela postajati tudi vedno bolj nekorektna v glavnem po zaslugi gostov, tako da je sodnik moral nekaj igralcev opomniti, med njimi povsem upravičeno tudi Tržačana Maldinija, ki je s prav nesportno gesto položil korektnega Bredesena na tla. Gostje so sedaj že opustili prizadevanja, da bi reorganizirali svoje vrste in so iskali pot do Cantonijevega svetišča le še s protinapadi, katerih eden je v 32. minuti povsem nepričakovano prinesel gostom nezasluženo izenačenje, ko je Vivolo z njemu svojstvenim preciznim in ostrim strelom zaključil lepo kombinacijo s Puccinellijem.

Domačini se vržejo v poslednji napad, toda brez upa zmage, kajti Sentimentija ni lahko ukaniti. V 44. minuti Liverani predčasno zaključi tekmo, ki je nagradila slabše in opeharila boljše za zmago, ki bi bila več kot zaslužena.

LESTVICA:

Inter	14	9	4	1	26	13	22
Juventus	14	8	4	2	23	11	20
Fiorentina	14	7	6	1	18	10	20
Milan	14	7	4	3	27	15	18
Sampdoria	14	7	3	4	20	14	17
Napoli	13	6	4	3	20	10	16
Roma	14	4	7	8	21	15	15
Lazio	14	5	4	5	18	18	14
Bologna	14	5	4	5	17	17	14
Novara	14	4	5	5	14	16	13
Udinese	14	3	6	5	17	22	12
Spal	14	3	5	6	17	22	11
Triestina	14	4	3	7	18	26	11
Torino	14	3	5	6	15	23	11
Palermo	14	5	1	8	17	27	11
Atalanta	14	2	5	7	22	28	9
Genoa	14	3	3	8	12	24	9
Legnano	13	1	5	7	14	25	7

PRVA TEKMOVANJA jugoslovanskih skakalcev

Na tekmah v Planici in Podkorenu je bil najboljši Rogelj

LJUBLJANA, 28. — V nedeljo so jugoslovanski skakalci na smučeh prvič tekmovali. Spričo dejstva, da je sneg zapadel komaj pred slabim tednom, so skakalci pokazali že zelo lepo sigurnost, dober slog in precejšnje daljave. Najboljši jugoslovanski skakalci trenirajo v Planici pod vodstvom Norvežana Thynesa, ki mu pomaga izkušeni državni reprezentant Karel Klančnik. Na treningu manjka edino Janez Polda, ki se še ni odločil, ali bo nadaljeval s športno kariero; Poldi je v zadnjih letih bolezen preprečeva a večje mednarodne uspehe, ki bi jih sicer gotovo dosegel.

Obe nedeljski tekmovanji — v Planici in v Podkorenu — sta pokazali, da se mlada generacija skakalcev odlično uveljavlja in da bo vredno zamenjala stare reprezentante. Na obeh tekmovanjih je zmagal Rogelj, ki izmed vseh največ obeta. Na naslednja mesta pa so se presenetljivo uvrstili večinoma skakalci iz Ljubljane, ki so nekako spodrinili smučarje z Jesenic in iz Gornje Savske doline, ki so doslej prednjačili. Zanimivo je tudi, da se je moral znani reprezentant in planiški junak Rudi Finžgar zadovoljiti z mestom rekje na sredi lestvice. Med mladinci pa se je s precejšnjo razliko uveljavil njegov rojak iz Krope Skriba.

Na tekmovanju v Podkorenu je nastopil izven konkurence tudi trener Thynes in dokazal, da ne spada zaman v elito norveški skakalcev. V krasnem slogu je obakrat dosegel daljavo 33 m.

Tekmovanje je bilo zaenkrat na manjših skakalnicah — v Planici na 45-metrski, v Podkorenu na 35-metrski.

Rezultati so bili naslednji:

V PLANICI:

1. Rogelj 197.1 (39, 40); 2. Langus 196.8 (38 39); 3. Zalokar 196.3 (40, 39.5); 4. Slabe 186.7 (38.5, 37.5); 5. Bras 185.4 (39, 38.5); 6. Zidar; 7. Krznarič; 8. Saksida itd.

V PODKORENU:

Člani: 1. Rogelj (E) 195 (31, 31.5); 2. Zalokar (E) 191.2 (31, 35); 3. Pibernik (E) 189.6 (31, 31); 4. Slabe (Krim) 189.5 (35, 32); 5. Bras (E) 186 (35, 32); 6. Borštnar (E) 184.2 (29, 30); 7. Adlešič (E) 184 (30, 30) itd.

Mladinci: 1. Skriba (Kropa) 168.3 (26.5, 27.5); 2. Vidovič (E) 164 (26, 26.5); 3. Kavalar (Rateče) 159.4 (23, 25); 4. Oman (E) 153.9 (24, 26).

Po zaključku te preglednih tekmovanj je norveški trener Thynnes dal naslednjo izjavo: «S tekmovalci sem zelo zadovoljen. Vedno bolj so zanesljivi na skakalnici. Manjka jim le več terenske vožnje. Največ obetajo Langus, Rogelj in Zalokar ter sodim, da bodo le-ti dosegli največje uspehe doma in v tujini».

Klančnik pa je dejal: «Fantje dobro skačejo. Menim, da bodo letos prvič z «glavo» skakali. Upam, da bodo uspehi naših tekmovalcev dobri doma in v tujini».

Smučarsko sezono so včeraj tudi v Avstriji začeli s skakalnimi tekmami, in sicer v znanem zimovišču v Bad Gasteinu. V močni konkurenci vseh najboljših domačih skakalcev se je ponovno uveljavil znani 36-letni olimpijec Bradl, ki je zmagal z dvema skokoma (56 in 54.5 m) pred Wieserjem in Leadolterjem.

DOBER ZAČETEK TURNEJE JUGOSL. KLUBOV V TUJINI

V prvih tekmah večinoma precej visoke zmage - Dinamo - Mladi 13:0 - Crvena zvezda-reprezentanca Kaira 2:0

Dve zmagi ljubljanskega Odreda v Južni Nemčiji

Skoraj vsa moštva jugoslovanske prve lige so odpotovala na turneje v tujino, kot je že običajno vsako leto v tem času, ko državno prvenstvo zaradi snega in mraza počiva. Na krajšo pot v Južno Nemčijo bo šel tudi ljubljanski «Odred».

Prve vesti o gostovanjih jugoslovanskih nogometnih moštev v tujini kažejo, da je bil začetek dober. Resda tudi nasprotniki niso bili vedno najmočnejši, kar kaže na primer dvoštevilčna zmaga Dinama v Constantinu; na drugi strani pa so turneje po navadi precej naporne zaradi pogostih tekem in dolgih potovanj, zaradi tega se igralci ne napenjajo.

Subotiški «Spartak» je odpotoval na Malto, kjer ima na programu kar šest tekem, ki jim bodo sledile še štiri v Severni Afriki. V prvi tekmi na Malti je «Spartak» nastopil proti drugemu najboljšemu domačemu moštvu «Rabat», in brez velikega napora zmagal s 5:0 (3:0). V subotiškem moštvu se je najbolj odlikoval napad, v njem pa mlado levo krilo Branisavljević, ki je sam dal tri gole. Dobro je igral tudi Ognjanov, desno krilo jugoslovanske olimpijske reprezentance, ki se je letos vrnil v svoj matični klub «Spartak».

V Atenah je nastopila novosadska «Vojvodina», ki se je letos pridružila najboljšim jugoslovanskim moštvom in spremenila «veliko četvorico» v «veliko petorico». Premagala je atensko moštvo AEK z 2:1 (2:0). Oba gola je dosegel Veselinović. V drugem polčasu so igrali Novosadčani precej lahkomiselno in ni mnogo manjkalo, da bi Grki izenačili.

V Oranu je nastopil splitski «Hajduk» in z odlično igro premagal reprezentanco mohamedanske športne zveze s 6:0 (5:0).

Rekorden rezultat je dosegel zagrebški «Dinamo», ki je igral v alžirskem mestu Constantine proti domačemu moštvu «Mladi» in ga pregazil z rezultatom 13:0 (2:0).

«Crvena zvezda» je v prvi tekmi 26. t. m. nastopila v Kairu proti tamkajšnji mestni reprezentanci in po lagodni igri zmagala z 2:0 (1:0). V drugi tekmi v nedeljo je imela «Crvena zvezda» za nasprotnika mestno reprezentanco Aleksandrije in jo z mnogo boljšo igro premagala s 3:1.

«Hajduk» je po prvi visoki zmagi v nedeljo beležil še en visok rezultat. Igral je proti mestni reprezentanci Casablance in brez večjega truda dosegel zmago s 7:0 (4:0). V tekmi, v kateri se domačini niso mogli upirati razigranemu «Hajdukovemu» napadu, je mlado levo krilo splitskega «majstora s mora» Senauer dosegel 3 gole, državni in evropski reprezentant Vukas 2, Senčar in Matošič pa po enega.

V svoji drugi tekmi zagrebški «Dinamo» ni imel tako lahkega dela kot v prvi. Domače moštvo v El Abisu, ki je sicer tehnično zelo zaostajalo za Zagrebčani, se je uspešno branilo in zagotovilo minimalen poraz. «Dinamo» je zmagal z 2:0 (0:0). Uspešna sta bila Cimermančič in Dvornič.

Lep uspeh je na svoji turneji po Bavarski dosegel tudi ljubljanski «Odred», ki sicer v jugoslovanski prvi ligi ni imel prevelikega uspeha. V dveh tekmah so Ljubljančani dosegli dve zmagi proti moštvom južnonemške lige. V prvi tekmi je «Odred» v Münchenu premagal domače moštvo «München 1860» s prepričljivim rezultatom 4:1 (2:0). Po dva gola sta dala Belcer in Toplak. V nedeljo pa je «Odred» nastopil v obmejnem mestu Hof in premagal domače moštvo «Bayern-Hof» s 3:2. Igralci «Odreda» so zadovoljili nemško občinstvo, razen vratarja Bencika, ki je bil precej negotov. Na drugi tekmi so dali gole Lesjak, Toplak in Hacler.

«Vojvodina» pa je na gostovanju v Grčiji doživela prvi poraz v tekmi s klubom «Panelleinikos» 0:1. To je prvi poraz, ki ga je pretrpelo jugoslovansko moštvo na gostovanju v Grčiji.

«VELIKI MILOVAN»

Med gostovanjem «Crvene zvezde» v Egiptu je v Kairu nenadoma umrl tehnični vodja moštva Milovan Jakšić, bivši državni reprezentant. Milovan Jakšić je bil eden izmed najboljših jugoslovanskih vratarjev vseh časov; med svetovnim prvenstvom v Montevideu mu je domače občinstvo dalo vzdevek «veliki Milovan» zaradi njegove odlične igre.

Najtežje tekme na teh gostovanjih čakajo beograjskega «Partizana», ki je odpotoval v Južno Ameriko, kjer bo igral z najboljšimi moštvi Čileja, Paragvaja, Brazilije in Argentine.

* * *

Novi jugoslovanski državni prvak v rokoborbi je postal beograjski Partizan, ki je včeraj v Beogradu premagal zagrebško Lokomotivo 7:1.

V znani pariški dvorani «Palais de Sport», kjer so pozimi številne športne prireditve, nameravajo prirejati tudi nogometne tekme. Te dni so v njej poskusili igrati nogomet igralci pariškega Racinga. Poskus ni uspel, ker je žoga preveč odskakovala na cementu. Prireditelji pa niso vrgli puške v koruzo. S poizkusi bodo nadaljevali, brž ko bodo pokrili cementna tla.

Moskovski košarkarji so dvakrat zmagali v Brnu. Moskovska A reprezentanca je premagala CSR A s 64:62, mešana moskovska reprezentanca pa mladinsko CSR z rezultatom 73:48.

S A H

Šahovski dvoboj Botvinik - Smislov

«Luzerner Neueste Nachrichten» piše, da se bo dvoboj za svetovno šahovsko prvenstvo med Botvinikom in Smislovom začel februarja prihodnjega leta. Oba nasprotnika bosta odigrala 24 partij.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

SKLEPI POKRAJINSKEGA UPRAVNEGA ODBORA

GORIŠKI OBČINI ODOBRILI POSOJILO 30 MILIJONOV LIR

Pokrajinski upravni odbor je potrdil sklep goriškega občinskega sveta o podaljšanju pogodbe z dosedanjim pobiralcem občinskih davkov

Na zadnji seji upravnega odbora goriške pokrajine je bilo odobrenih več sklepov upravnega značaja Z.a goriško občino je bil sprejet predlog, da se mestni godbi dodeli denarna pomoč, prav tako pa je bil odobren tudi prvi del gradbenih del za osnovno šolo v Straži cah. Goriška občina ima prav zaradi slabega gospodarskega stanja pasivno finančno poslovanje. Zaradi tega ji je na sedanjem zasedanju pokrajinski upravni odbor odobril posojilo v znesku 30 milijonov lir. Odobreno je bilo tudi zasebno podjetje, ki bo v prihodnjem letu pobiralo občinske davke goriške občine, kar je bilo na dnevnem redu zadnjega občinskega sveta v Gorici in na katerem je bila ta naloga poverjena dosedanjemu pobiralcu davkov. Za ostale občine so v glavnem potrdili proračune za leto 1954 odobrili davek na živino za prihodnje leto ter potrdili nekatere manj važne sklepe občinskih svetov.

Božičevanje v krogu svojih družin

Sovodenjci so pripravili lepo štefanovanje

Po burnem dnevu pred božičnimi prazniki, ko je po mestnih ulicah mrgolelo ljudi, ki so hiteli nakupovat potrebno hrano in številna darila za svoje najbližje, se je Gorica v petek in včeraj odela v mirno praznično razpoloženje.

Kdorkoli je mogel, se je te dni zatekel v krog svoje družine, da med domačimi preživi tri dni božičnih počitnic. V teh dneh so prišli k staršem že po svetu razkropljeni otroci in z njimi tisti, ki jih njihova življenjska pot ni zanesla dalje od njihovega mesta. Če so se v petek vsi držali domačega ognjišča, pa je bilo Štefanovo dokaj živahno po javnih lokalih v mestu in tudi po okoliških vaseh, posebno v Sovodnjah, kjer je domače prosvetno društvo pripravilo za vaščane in goste veselo štefanovanje s plesom za staro in mlado.

Prometna nesreča avtomobila in motocikla

Oba ponesrečena zakonca — motociklista so odpeljali v bolnico

Rešilni avto Zelenega križa je v petek popoldne okrog 15. ure odpeljal v bolnico Brigata Pavia zakonca 33-letnega Marcela Bitneschicha in 29-letno Jolando Visintin iz Ul. Colombo 11, ki sta se ponesrečila pri prometni nesreči.

Zakonca sta na motoscooterju vozila po Ul. Paolo Diacono in ko sta hotela zavoziti v Ul. Tommaso Grossi, sta trčila v avto znamke «Fiat 510», ki ga je vozil 51-letni Galliano Gurtner iz Ul. Alviano 2.

V bolnici so zdravniki ugotovili Bitneschichu rano na nosu, za kar se bo moral zdraviti štiri dni, Visintinovi pa poškodbe na čelu, levi nogi in razne praske. Ozdravela bo v 10 dneh.

Okrog njega je gorelo on pa je trdno spal

Ko je v soboto popoldne mestni stražnik Umberto Glessich šel po Ul. Sant'Antonio, je zapazil, da skozi neka vrata uhaja plamen. Takoj je vdrl v sobo, od koder je prihajal ogenj, in tamkaj dobil na postelji prodajalca ptičev Pozza Quattordicija, ki je trdno spal, čeprav so okrog njega gorele razne stvari. Tudi slamarica, na kateri je mož spal, je že pričela goreti. Policist je obvestil gasilce, ki so takoj prišli v stanovanje v Ul. Sant'Antonio. Po skoraj pol ure dela se je gasilcem posrečilo pogasiti ogenj. Zgorelo je nekaj oblačil ter opreme. Računajo, da znaša škoda okrog 40 tisoč lir.

GORIČANI NA GLEDALIŠKI PREDSTAVI IN NA KONCERTU V TRSTU

VELIČASTEN DOGODEK VZBUDIL ŽELJO po okrepitvi zborovskega petja na Goriškem

Predstavnica ZSPD poklonila nastopajočim šopek rdečih nageljnov

Lepo priliko obiska kar dveh kulturno-umetniških predstav v enem dnevu, ki sta bili v nedeljo, so goriški Slovenci v velikem številu izkoristili. Avtobus, v katerem je skoraj primanjkovalo prostora za vse, je krenil iz Gorice kmalu po 14. uri. V prijetni družbi se je pot zdela nenavadno kratka in udobni avtobus je po lepi Miramarski cesti, kjer se je nudil krasen razgled na zahajajoče sonce, bliskajoče se v morju, kmalu pripeljal do Trsta. Večina je odšla v Avditorij k predstavi Nušičeve komedije «Narodni poslanec». Dvorana je bila polna gledalcev, kljub temu da so ga že večkrat igrali na tržaškem podeželju in tudi v soboto v mestu. Goričani so bili izredno zadovoljni s posrečeno komedijo srbskega pisatelja in dramatika; navdušila pa jih je tudi lepa igra priznanih igralcev.

Toliko ljudi kot jih je bilo zvečer pred dvorano in pozneje v njej že dolgo ni zabeležila gledališka in koncertna kronika. Zbor slovenske Glasbene Matice, znan širom po slovenski zemlji po svoji tradiciji in uspehih, je privabil vse ljubitelje zborovskega petja, s katerimi se nedvomno lahko najbolj ponaša Primorska. Tudi iz Gorice in okolice jih je bilo mnogo še poleg tistih, ki so se pripeljali v Trst z avtobusom. Z veliko pozornostjo in navdušenjem so Goričani sledili programu, od katerega je vsem bil najbolj všeč tretji del programa, v katerem je na splošno željo vseh zbor moral ponoviti priljubljeno pesem Rada Simonitija «Bolen mi leži» in še dokaj neznano primorsko pesem v priredbi Karla Pahorja «Pa se sliš».

Poleg predstavnikov tržaške Glasbene Matice je gostom iz Ljubljane podarila rože tudi predstavnica ZSPD iz Gorice. Večer je bil resnično nepozaben in marsikateremu Goričanu se je ob povratku domov zbudil spomin na stare pa tudi bližnje dneve, ko smo v Gorici imeli lep zbor, od katerega žal danes ni ostalo nič več. Obudila se je želja v srcu mnogih, da bi se morda vendarle z veliko voljo in požrtvovanjem lahko nadaljevalo zborovsko petje tudi pri nas, kjer so sicer pogoji trdi in včasih nepremagljivi, toda misel in spomin na še hujše dni tik pred drugo svetovno vojno bi morala dajati moči in iniciative za nadaljevanje gojitve prelepe slovenske zborovske pesmi.

LETOŠNJE DELOVANJE Slovenskega planinskega društva

Mladina naj v večji meri hodi na izlete SPD - Vrsta izletov na hribe v Kanalski dolini in tudi v Jugoslaviji

Jesenski oblaki so se že davno zbrali nad vrhovi Julijcev, dež je omočil svetle, prepadne stene in vijugaste steze so osamele. Glas zadnjega planinca se je poslednjič oglasil in nato umrl, kot zadnji odpadli list.

Marsikje smo bili v tem letu s Slovenskim planinskim društvom iz Gorice, od pohlevnih vrhov zelenega predgorja, do sončnih Viševih gred in modrega Kaninovega ledu. Dvakrat je naša «1100» plezala po strmih cestnih zavojih do zavetišča «V žlebeh» in neštetokrat smo že bili v skrbeh ali bo sploh zmogla. Pa so njene jeklene mišice le premagale vsako strmino.

Na Zajavorju nas je lovil dež, na Amarjani bi se kmalu skuhali zaradi sopare. Viš pa nas je sredi julija sprejel ves zasnežen. Kanin se je avgusta zavil v neprodorno meglo in nas pustil le do ledenika. Ojsternik nam je daroval polno naročje najlepših sončnih žarkov. Vevenca pa nas še čaka in Mangrt tudi. Preveč dežja je bilo v dnevih, ko smo bili namenjeni na njuna vrhova in smo morali ostati v dolini.

Če pregledamo letošnje delovanje našega društva, bomo ugotovili, kot pri vsakem takem društvu nekaj pozitivnih in nekaj negativnih strani. Društvo ni spalo, tudi dremalo ni. V avgustu se je posebna delegacija SPD udeležila planinskega slavja v Vratih pod Triglavom ob 60-letnici Planinske zveze Slovenije in prisostvovala tudi odkritju spomenika Juliju Kugyju v Trenti. Vsak mesec je v ugodni sezoni napovedalo po dva izleta, katera je običajno tudi izvršilo. Vendar pa ti izleti le niso imeli pravih uspehov. Hudo nam je zopet odkrivati bolečo rano, toda mimo nje ne moremo. Vsi izleti so imeli številčno premajhno udeležbo. Nismo več videli v letošnjem letu natrpanega kamiona, kot druga leta in smo se morali posluževati le vlaka ali manjšega vozila. Vzrokov ne bomo omenjali, ker je naše časopisje že mnogokrat o tem spregovorilo in bi s ponavljanjem bralce samo dolgočasili.

Vendar pa moramo tem opombam dodati še eno. Že več let leži nad goriškim mestom, kot temen oblak val brezbrižnosti za vsako stvar. Pri italijanskih someščanih zavzema ta pojav še ostrejše obrise. Dobro vemo, kako iz dneva v dan ginejo vse umetniške, kulturne in tudi športne iniciative. Celo zabavišča ne uspevajo več kot nekdaj. Zdrava kri Soške in Vipavske doline ne prinaša več zaslužka in rimske «injekcije» ne pomagajo. Človek išče le hipnega razvedrila in pravega, vedrega veselja ne pozna več. Tisti, ki še hrepenijo po njem, so že v letih, mladi pa, ki bi ga lahko dosegli, ga ne poznajo dovolj, ker ga še niso okusili v polni meri in ga včasih zato celo odklanjajo. Skrajni čas bi že bil, da bi se ti mladinci zavedli nalog, ki jih čakajo in se pripravili nanje. Mislimo, da so ravno hribi tisti, ki duševno in telesno najbolj usposobijo človeka za vsak napor in ga utrdijo, da ga nobena, še tako huda nesreča ne more streti. Ta naravna telovadnica duha in telesa je odprta vsakomur. Da mu pa še nekaj, kar mu nobena šola, noben štadion ne more nuditi. Da mu to, kar v današnjem človeštvu najbolj manjka, čut pravega in poštenega tovarištva in že skoraj izginulo vzgojo srca.

Vsega tega pa naša mladina krvavo potrebuje, če hoče biti kos nalogam, ki jo čakajo v življenju, če hoče ostati zvesta sebi in svojemu rodu.

(Iz «Soče»)

KINO

CORSO. 17: «Pesmi, pesmi, pesmi», S. Pampanini in D. Scala.

VERDI. 17: «Živeli bodo», H. Bogart in J. Allyson.

CENTRALE. 17: «Kavalir puščave», barvni film, R. Scott in J. Leslie.

VITTORIA. 17: «Cesarske vijolice», G. Seville.

MODERNO. 17: «Proti vsem zastavam», barvni film», M. O'Hara in E. Flynn.

Na Korzu Italia trčila avto in vespa

Nesreča je nastala na križišču, ko je motociklist skušal avto prehiteti

Na križišču med Ul. Buonarroti in Korzo Italia je v petek popoldne prišlo do trčenja avta znamke «Lancia Aprilia» z evidenčno tablico GO 8553, ki ga je vozil 47-letni dr. Onorato Del Piero iz Krmina, in vespo, last 43-letnega Rudolfa Lorenzija iz Trsta, Ul. Pondares 5. Avto je privozil po Korzu in hotel zaviti v Ul. Buonarroti. Za njim je privozila vespa, ki je hotela prehiteti avto, in ko je ta zavozil v stransko ulico, je zadela vanj. Šofer vespe je pri trčenju zletel na tla kakor tudi 45-letna Maria Mrachich iz Ul. Montesanto 95, ki je sedela na zadnjem sedežu. Oba so odpeljali v bolnico Brigata Pavia. Pri trčenju sta se vozili poškodovali. Večje okvare je imela vespa. Na kraj je prišla prometna policija, ki je razjasnila vzroke nesreče.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V goriški mestni občini je bilo od dne 20. do 26. decembra 8 rojstev, 2 smrti, 4 oklici in 2 poroki.

Rojstva: Licinio Ezio, Carmen Amendola, Bruno Franzot, Giuseppe Minussi, Maria Felz, Fabio Zotter, Stefania Gorjan, Maria Oblak, Silvia Russian.

Smrti: 67-letni pleskar Giuseppe Gratton, 54-letna Teresa Varacalli.

Oklici: obrtnik Armando Mortean d'Atri in obrtnica Rosi Marcon, tesar Giovanbattista in Isa Spanghero, carinski funkcionar Antonio Tripani in Tina Brattoni, pek Paolino Braidot in delavka Lucija Vidig.

Poroke: uradnik dr. Anselmo de Franzoni in uradnica Elfrida Vucchi, uradnik Ladislao Garlatti in šivilja Irene Grusovin.

DEŽURNA LEKARNA:

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini 1 - tel. 24-43.

FINALNI TENIŠKI DVOBOJ ZA DAVISOV POKAL

Avstralija - ZDA 1:1

MELBOURNE, 28. — Po prvem dnevu tekmovanj v finalu za Davisov pokal med Avstralijo in ZDA je rezultat izenačen 1:1. Čeprav rezultat ni bil nepričakovan, je do njega prišlo po dvojnem presenečenju. Mladi Lewis Hoad, ki so mu vsi prerokovali poraz v igri s Seixasom, je navdušil občinstvo in gladko zmagal v treh setih. Toda prav tako gladko je Amerikanec Trabert premagal favorita Kena Rosewalla.

Končni rezultat je zdaj v prvi vrsti odvisen od igre dvojic. Za ZDA bosta nastopila Seixas in Trabert, za Avstralijo pa bi morala po prvotnih napovedih igrati Hoad in Rosewall. Toda zaradi današnje slabe Rosewallove igre (čeprav je tudi ta sodba relativna, ker je Trabert pokazal res odlično igro) je mogoče, da bo Avstralijo zastopal rezervni, dobro vigrani par Rose - Hartwig. Avstralski kapetan bo sporočil postavo moštva za double šele jutri pred začetkom igre. Na drugi strani sta Rosewall in Hoad v Wimbledonu gladko premagala Seixasa in Traberta. Toda zdi se, da Rosewall ni pri najboljšem zdravju.

Hoad je nastopil proti Seixasu psihološko handicapiran, ker je z njim doslej igral šestkrat in vedno izgubil. Toda 19-letni Avstralec je bil med igro zelo miren in s svojim topovskim servisom popolnoma uničil Seixasa in ga s plasiranimi diagonalami gonil iz kota v kot. Nasprotno pa je Trabert pokazal mnogo boljšo igro kot v zadnjem času in se je igral z Rosewallom kot poprej Hoad s Seixasom. Po vsem tem pričakujejo izredno igro čez dva dni v srečanju Trabert-Hoad. Uganka pa je izid srečanja Seixas - Rosewall in igre dvojic.

Tehnični rezultati:

Hoad - Seixas 6:4, 6:2, 6:3.
Trabert-Rosewall 6:3, 6:4, 6:4.

SILVESTROVANJE pri „Zlatem pajku"

Kot prejšnje leto bomo tudi letos silvestrovali v dvorani «Zlatega pajka» na Korzu Verdi štev. 1. Pripravljen bo dober bife in igral bo prvovrsten orkester, ob katerem se bodo gostje lahko zabavali in plesali vso noč do zore novega leta 1954. Ker se nudi prilika, da lepo preživite zadnje urice starega leta in radostni in veseli stopite v novo leto 1954, izkoristite priložnost in pridite vsi v dvorano «Zlatega pajka». Pričetek zabave na Silvestrovo zvečer ob 20. uri.

30-letni Giovanni Altiner iz Ul. Montesanto 99 je za praznike ukradel v gostilni Angela Lupierija «Al Gatto Nero» steklenico likerja.

Gostilničar ga je prijavil policiji, ki ga je aretirala.

Z lambreto v semafor

Prejšnjih petek ob peti uri se je na Korzu Italia dogodila nesreča, katere žrtev je postal 24-letni Lino Dal Piolugo iz Ul. Montesanto 54.

Mladenič je iz Ul. XXIV. maja privozil na lambreti in hotel zaobrniti na Korzo Italia. Ko je prišel do križišča, je z lambreto zadel v semafor, ki je na križišču. Šofer lambrete je zaradi trčenja padel z vozila. Na pomoč mu je takoj prišel rešilni avto Zelenega križa ter ga odpeljal v bolnico Brigata Pavia, kjer so mu zdravniki ugotovili poškodbe na obrazu ter verjeten zlom kolka, desnega kolena in ramena. Ozdravel bo v 30 dneh.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in